

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
KOLEGJI ZGJEDHOR GJYQËSOR
TIRANË

Nr.14 Regj.Them.
Datë Rregj. 26.05.2021

Nr.11 VENDIMI
Datë 04.06.2021

V E N D I M

“NË EMËR TË REPUBLIKËS”

Kolegji Zgjedhor Gjyqësor i mbledhur pranë Gjykatës Administrative të Apelit Tiranë me trup gjykues të përbërë nga:

Gjyqtare: Manjola XHAXHO (*Relatore*)

Gjyqtar: Asim VOKSHI (*Anëtar*)

Gjyqtare: Esmeralda XHILI (*Anëtare*)

Gjyqtare: Alma KOLGJOKA (*Anëtare*)

Gjyqtare: Emona MUÇI (*Anëtare*)

asistuar nga sekretare gjyqësore Erjona Torba, më datë 04.06.2021, në seancë gjyqësore me dyer të hapura, mori në shqyrtim çështjen me nr. 14 akti, datë 26.05.2021 dhe çështjen me nr. 15 akti, datë 28.05.2021 që i përket:

PADIA E PARË:

PADITËSE: **Partia Lëvizja Socialiste për Integrim (LSI)**, përfaqësuar nga av. Altin Kaziaj.

I PADITUR: **Komisioni Qendror i Zgjedhjeve**, përfaqësuar nga Z. Olsi Peto.

PALË TË INTERESUARA: **Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD-AN)**, përfaqësuar nga av. Ivi Kaso dhe av. Marash Logu.

Partia Socialiste e Shqipërisë, përfaqësuar nga av. Eridian Salianji.

OBJEKTI: Ndryshimi i vendimit nr.88, date 21.05.2021 të Komisionit të Ankimimeve dhe Sanskioneve (KAS) në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve.

BAZA LIGJORE: Neni 145 e në vijim të ligjit nr. 10019, datë 29.12.2008 të Kodit

Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë, i përditësuar.

PADIA E DYTË:

PADITËSE: Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD-AN), përfaqësuar nga av. Ivi Kaso dhe av. Marash Logu.

IPADITUR: Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, përfaqësuar nga Z. Olsi Peto.

PALË TË INTERESUARA: Lëvizja Socialiste për Integrim, përfaqësuar nga av. Altin Kaziaj.

Partia Socialiste e Shqipërisë, përfaqësuar nga av. Eridian Salianji.

OBJEKTI:

1. Kundërshtimi i vendimit nr.88, 21.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) për rrëzimin e kërkesës ankimore Nr. 42 të subjektit zgjedhor Partia Demokratike–Aleanca për Ndryshim (PD-AN).
2. Shpalljen e pavlefshmërisë të zgjedhjeve, për Kuvendin e Shqipërisë, të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Berat.
3. Urdhërimin e përsëritjes së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë në të gjithë zonën zgjedhore Qarku Berat.

BAZA LIGJORE:

Nenet 1, 18, 35, 42, 45 dhe 64 të Kushtetutës së Shqipërisë. Nenet 6, 8 dhe neni 3, Protokollin 1 i Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut. Pikat 27 dhe 49 të Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore. Nenet 136, 137, 145, 152, 153 156, 160 dhe 161 të Kodit Zgjedhor. Nenet 14, 223 dhe 224 të Kodit të Procedurës Civile. Nenet 6 dhe 7 të Ligjit Nr. 9887, datë 10.03.2008 “Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale”. Nenet 3 dhe 6 të Vendimit Nr. 9, datë 24.12.2020 të KQZ-së.

Kolegji Zgjedhor Gjyqësor, pasi shqyrtoi çështjen në tërësi, administroi provat në seancë gjyqësore, dëgjoji pretendimet e fundit të palëve, ku:

Pala paditëse, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim kërkoi:
Pranimin e padisë.

Pala paditëse, Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD-AN) kërkoi:
Pranimin e padisë.

Pala e paditur, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve kërkoi:

Rrëzimin e dy padive të ngritura nga subjektet zgjedhorë Partia Lëvizja Socialiste për Integrim dhe Koalicioni Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim. Lënien në fuqi të Vendimit nr. 88, 21.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS).

Personi i interesuar, Partia Socialiste e Shqipërisë, kërkoi:

Rrëzimin e dy padive të ngritura nga subjektet zgjedhore Partia Lëvizja Socialiste për Integrim dhe Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN), si të pabazuar në ligj dhe në prova.

VËREN:

1. Pala paditëse në padinë e parë, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim i është drejtuar Kolegjit Zgjedhor Gjyqësor me kërkesëpadi më datë 26.05.2021, duke kërkuar “*Ndryshimi i vendimit nr.88, date 21.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) në Komisionin Qendror të Zgjedhjeve.*”.

2. Pala paditëse në padinë e dytë, Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD-AN), i është drejtuar Kolegjit Zgjedhor Gjyqësor me kërkesëpadi më datë 28.05.2021, duke kërkuar “*Kundërshtimi i vendimit nr.88, 21.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS) për rrëzimin e kërkesës ankimore Nr. 42 të subjektit zgjedhor Partia Demokratike–Aleanca për Ndryshim (PD-AN). Shpalljen e pavlefshmërisë të zgjedhjeve, për Kuvendin e Shqipërisë, të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Berat. Urdhërimin e përsëritjes së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë në të gjithë zonën zgjedhore Qarku Berat.*”.

3. Kolegji Zgjedhor Gjyqësor (në vijim Kolegji) i mbledhur në datën 28.05.2021, në zbatim të neneve 57, 158/a(ë) të Kodit të Procedurës Civile dhe neneve 154 e 155 të Kodit Zgjedhor të Republikës së Shqipërisë me vendimin e ndërmjetëm ka vendosur “*Bashkimin e çështjes së paraqitur më pas me nr. 15 akti, datë regjistrimi 28.05.2021, me paditës Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN), me çështjen zgjedhore të regjistruar më parë e cila mban nr.14.akti, datë regjistrimi 26.05.2021, me paditës Partia Lëvizja Socialiste për Integrim (LSI)*”.

I. FAKTET E ÇËSHTJES:

4. Presidenti i Republikës, me Dekretin nr. 11700, datë 06.09.2020, ka caktuar datën 25 Prill 2021, për zhvillimin e zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë.

5. Në datën 25.04.2021, në 12 Zonat Zgjedhore në Republikën e Shqipërisë u zhvilluan zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë. Zona Zgjedhore Qarku Berat ka 6 (gjashtë) zona të administrimit zgjedhor, përkatësisht ZAZ nr 63, ZAZ nr. 64, ZAZ nr. 65, ZAZ nr. 66, ZAZ nr. 67 dhe ZAZ nr. 68.

6. Në datë 04.05.2021, me vendimin nr. 339, Komisioneri Shtetëror i Zgjedhjeve (KSHZ) vendosi miratimin e Tabelës Përmbledhëse të Rezultatit për subjektet zgjedhore, për zonën zgjedhore Qarku Berat në zgjedhjet për Kuvendin të datës 25 Prill 2021.

A) Sipas tabelës përmbledhëse rezultojnë se subjekti politik Partia Socialiste për Integrim ka siguruar 8394 fletë të vlefshme votimi, të ndara sipas zonave zgjedhore si vijon:

- ZAZ nr. 63, fletë votimi të vlefshme 884;
- ZAZ nr. 64, fletë votimi të vlefshme 1603;
- ZAZ nr. 65, fletë votimi të vlefshme 1704;

- ZAZ nr. 66, fletë votimi të vlefshme 1165;
- ZAZ nr.67, fletë votimi të vlefshme 864;
- ZAZ nr. 68, fletë votimi të vlefshme 2174;

B)Sipas tabelës përmbledhëse rezulton se subjekti politik Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN) ka siguruar 23038 fletë të vlefshme votimi, të ndara sipas zonave zgjedhore si vijon:

- ZAZ nr. 63, fletë votimi të vlefshme 4992;
- ZAZ nr. 64, fletë votimi të vlefshme 5358;
- ZAZ nr. 65, fletë votimi të vlefshme 7214;
- ZAZ nr. 66, fletë votimi të vlefshme 3653;
- ZAZ nr.67, fletë votimi të vlefshme 1045;
- ZAZ nr. 68, fletë votimi të vlefshme 776;

7. Kundër vendimit nr. 339, dtaë 04.05.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve (KSHZ) kanë ushtruar ankim:

A)Subjekti zgjedhor Partia Lëvizja Socialiste për Integrim (LSI) që ka pretenduar se:

- *Ekzistenca e fletëve të votimit pa vula, për disa qendra votimi;*
- *Tentativa për votim të dyfishtë nga i njëjti zgjedhës, fakt i konstatuar nga printimet PEI;*
- *Mungesa e operatorit të pajisjes PEI në QV 3446;*
- *Mospërputhje në numërim e zgjedhësve, fletëve të votimit dhe gjinisë bazuar në raportin e pajisjes PEI dhe procesverbalin për QV 3431;*
- Mungesa e raporteve të pajisjes PEI, raportin e hapjes dhe mbylljes si dhe mungesa e shënimeve në librin e protokollit për QV 3445;*
- *Mospërputhje e numërit të votuesve me numërin e fletëve të votimit për QV 3318;*
- *Mosvlerësimi i drejtë i fletëve të votimit të kontestuara për QV 3356;*
- *Ekzistenca e fletëve të pavlefshme në zarfat 06 dhe 08 për subjektin zgjedhor Partia Socialiste në QV 3265, QV3267, QV 3281, QV 3285, QV 3305/1, QV 3305/2, QV 3316, QV 3311;*
- *Miratimi i Tabelës Përmbledhëse të rezultateve të ZAZ nr. 66 Qarku Berat pavarësisht konstatimit të parregullsive nga 3 anëtarë të kësaj ZAZ-je;*
- *Në disa ZAZ mungojnë procesverbalet e hapjes dhe mbylljes dhe raportet PEI;*
- *Nga verifikimi i pamjeve filmike të vëna në dispozicion nga KQZ, rezulton se numrit të votave të vlefshme, apo të përfshira si vota të vlefshme për një tjetër subjekt zgjedhor është relativisht i lartë.*
- Nga leximi i këtyre anomalive apo parregullsive në kualifikimin jo të rregullt të votës, rezulton se subjektit LSI duhet t'i shtohen të paktën 80 (tetëdhjetë) vota sipas konstatimit të pamjeve filmike;*

- *Materiali zgjedhor i nxjerr nga pamjet filmike në shumë raste krijon dyshime të arsyeshme se vlerësimi i votës nuk është bërë në mënyrë të drejtë nga grupet e numërimit.*

Subjekti ankues LSI përfundimisht ka kërkuar:

- *Ndryshimin e Vendimit të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve Nr. 339, datë 4.05.2021 Për miratimin e Tabelës Përmbledhëse për rezultatin e votimit në zonën zgjedhore Qarku Berat, për subjektet zgjedhore dhe për kandidatët për deputet, në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë të datës 25 prill 2021;*
- *Shpalljen e pavlefshme të procesit të votimit në qendrat e votimit të Qarkut Berat vijuese: QV 3446, QV. 3431, QV 3445, QV 3318, QV 3275, QV 3270, QV 3287, QV 3307, QV 3472, QV 3473, QV 3482, QV 3325, QV. 3456. QV. 3440, QV. 3330, QV. 3220, QV. 3433, QV 3328, QV 3429/1, QV. 35181, QV 3518, QV. 3513, QV. 3501, QV. 3416;*

- Përsëritjen e Zgjedhjeve në qarkun e Beratit;
- Rinumërim dhe rivlerësim i votave për ZAZ-të 63, 64, 65, 66, 67, 68 dhe QV-të e listuara dhe miratim i tabelës përmbledhëse për zonën zgjedhore Qarku Berat duke përfshirë në të rezultatin e dalë nga rinumërimi dhe rivlerësimi i votave për QV-të e listuara në tabelë.

B) Subjekti zgjedhor Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN), që ka pretenduar se:

i- Gjatë periudhës mars-prill 2021, PD ka depozituar 50 kallëzime penale në Prokurorinë e Posaçme SPAK dhe 130 kallëzime në prokuroritë e rretheve, të cilat kanë të bëjnë me vepra penale të tilla si “Shpërdorim detyre”, “Korrupsion aktiv në zgjedhje”, “Përdorim i funksionit publik për veprimtari politike ose zgjedhore” etj;

ii- Në qarkun e Beratit janë konstatuar raste të blerjes së votës nëpërmjet dhënies së bonuseve dhe përfitimeve të tjera nga disa figura të larta të Partisë Socialiste, duke shpërndarë dhuratat për kategori njerëzish me qëllime elektorale, duke caktuar dhënien e një shpërblimi fundviti për mjekët dhe punonjësit e Policisë së Shtetit, duke ndryshuar strukturën dhe nivelin e pagave për punonjësit e stafit mjekësor, punonjësit e tjerë me arsim të lartë etj;

iii- Janë përdorur në mënyrë të paligjshme burimet shtetërore për devijimin e vullnetit të zgjedhësve;

iv- Këshilli Bashkiak i Bashkisë së Beratit shqyrtonte kërkesën e kësaj të fundit për akordimin e ndihmës financiare për familjet banesat e të cilëve janë dëmtuar nga zjarri, si dhe nga tërmeti i vitit 2019 nga buxheti i bashkisë “Programi Emergjencat Civile”. Me vendimin nr. 21, date 29.03.2021, Këshilli Bashkiak vendosi të miratojë vlerën e ndihmës së menjëhershme financiare prej 1.080.002 Lek për 7 familje. Ndihma financiare do të përballohej nga fondi i emergjencës së Bashkisë për sigurimin e jetës dhe kushteve të përkohshme të jetesës, pasi fondi i akorduar nuk ishte i planifikuar në Buxhetin e vitit 2021;

v - Këshilli Bashkiak i Bashkisë së Beratit miratoi ndryshimet në Vendimin e vitit 2019 në lidhje me sistemin e taksave dhe tarifave vendore në Bashkinë e Beratit. Ndryshimi që miratoi Këshilli Bashkiak i Bashkisë së Beratit në thelb shtynte afatin e pagimit të taksave dhe tarifave vendore. Në vendimin që u ndryshua, taksat dhe tarifave vendore paguheshin në dy këste, kësti i parë paguhej brenda datës 20 Prill (para zgjedhjeve), ndërsa kësti i radhës më 20 Qershor. Me Vendimin nr. 22, datë 29.03.2021 “Për një ndryshim në vendimin nr. 60, datë 18.12.2019 të Këshillit Bashkiak Berat “Për sistemin e taksave dhe tarifave vendore në Bashkinë e Beratit”, pagesa e këstit të parë u caktua deri më datën 30 maj (pas zgjedhjeve), ndërsa pagimi i këstit të dytë u caktua deri më datën 30 gusht 2021;

vi- Nën presion të vazhdueshëm për të mbështetur kandidatët socialistë, në të kundërt mund të shkarkoheshin nga detyra;

vii- Nga viti 2017 e në vijim, Qeveria ka nxjerrë 28 vendime duke shtuar numrin e punësimeve në strukturat e qeverisjes qendrore me 16645 pozicione të reja, për përfitim politik, duke devijuar vullnetin;

viii- Sipas Ministrisë së Financave, për periudhën janar-prill 2021 janë paguar 20 milionë euro më shumë për paga krahasuar me në njëjtën periudhë të vitit 2020;

ix- Me qëllim ndikimi në shtresat vulnerabël, bazuar në të dhënat zyrtare të Ministrisë së Financave, qeveria ka paguar për ndihmën ekonomike për familjet në nevojë 313,763,706 lekë më shumë për periudhën janar-prill 2021, krahasuar me të njëjtën periudhë të vitit 2020;

xix- Në datën 11 prill, media publikoi një bazë të dhënash të 910.000 zgjedhësve që përdorte Partia Socialiste në Tiranë, duke bërë publike të dhëna personale si numri i ID, vendi i banimit, numri i telefonit dhe bindja politike e shprehur në zgjedhjet e kaluara dhe projeksionet për zgjedhjet e 2021. Këto të dhëna janë marrë nga të dhëna shtetërore që qytetarët i kanë vënë në

dispozicion në portalin e-albania për të marrë shërbime gjatë pandemisë, apo në institucione të tjera shtetërore për të marrë shërbime nga administrata;

x - Në 17 prill 2021, Kryeministri Edi Rama gjatë një takimi elektoral në qytetin e Durrësit, falenderoi patronazhistët për punën e bërë. Fakti që vetë Kryeministri e pranoi këtë fenomen dhe e normalizoi atë përmes falenderimeve, tregon se databaza të njëjta me ato të publikuara kanë ekzistuar në të gjithë Republikën e Shqipërisë, duke përfshirë edhe Beratin. Skandali me të dhënat personale u evidentua edhe në Raportin paraprak të OSBE/ODIHR;

xi- Në ditën e zgjedhjeve kanë qenë 23.000 persona të infektuar me Covid-19, sipas të dhënave zyrtare nga Ministria e Shëndetësisë. Për zgjedhësit e kësaj kategorie nuk ka qenë e mundur të votonin në kushtet e izolimit. Deklarata e Misionit vëzhgues të OSBE-ODIHR-it e ka quajtur këtë “mohim de facto i të drejtës për të votuar”.

xii- Komiteti Teknik i Ekspertëve pranë Ministrisë së Shëndetësisë, vetëm 1 javë para zgjedhjeve, nxori një vendim që detyronte emigrantët që vinin nga Greqia apo Maqedonia e Veriut të karantinoheshin detyrimisht për një periudhë 2-javore. Ky vendim pengonte efektivisht mbi 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi për të ushtruar të drejtën e votës, në mënyrë diskriminuuese;

xiii- Ndryshimet e njëanshme të Kodit Zgjedhor nga Partia Socialiste kanë shkelur marrëveshjen konsensuale me KQZ-në, që u evidentuan si problematikë edhe nga Misioni i OSBE/ODIHR. Në opinionin e tyre të përbashkët, Komisioni i Venecias të Këshillit të Evropës dhe ODIHR-i shprehën keqardhje që procedurat e miratimit të ndryshimeve në Kushtetutë dhe në Kodin Zgjedhor kishin qenë jashtëzakonisht të nxituara dhe që nuk ishin paraprirë nga një proces i duhur konsultimi.

xiv- Numri i votave të pavlefshme ishte 83.026, ose 5 % e numrit total të votuesve dhe ky fakt është ndikuar nga përmbajtja e fletës së votimit me numra dhe jo me emrat e kandidatëve, duke krijuar konfuzion ditën e zgjedhjeve;

xv- Ligji diskriminon kandidatët gjatë procesit zgjedhor, duke u lejuar vetëm kryetarëve të partive, por asnjë kandidat tjetër, që të kandidojnë deri në katër zona zgjedhore, ndërkohë që kandidatët e tjerë mund të kandidojnë vetëm në një zonë, gjë që përbën shkelje të së drejtës së kandidimit në kushte të barabarta.

Subjekti ankues Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD – AN) për arsyet e mësipërme përfundimisht ka kundërshtuar vendimin nr. 339, datë 04.05.2021 “Për Miratimin e Tabelës përmbledhëse për rezultatin e votimit në zonën zgjedhore qarku Berat për subjektet zgjedhore dhe kandidatët për deputetë në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë të datës 25 prill 2021.

8. Komisioni i Ankimeve dhe Sanksioneve me vendimin nr.88, datë 21.05.2021 ka vendosur:

“1. Rrëzimin e kërkesës ankimore nr. 35, datë 09.05.2021 të paraqitur nga subjekti zgjedhor Partia Lëvizja Socialiste për Integrim.

2. Rrëzimin e kërkesës ankimore nr. 42, datë 09.05.2021 të paraqitur nga subjekti zgjedhor Koalicioni Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD - AN).

3. Ndryshimin e vendimit nr. 339, të datës 04.05.2021 të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve dhe miratimin e Tabelës Përmbledhëse të Rezultatit të zgjedhjeve të zonës zgjedhore qarku Berat për subjektet zgjedhore dhe kandidatët për deputetë në zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë të datës 25 prill 2021, sipas rezultatit të dalë nga rinumërimi i 114 kutive të votimit për votat e subjekteve zgjedhore dhe rinumërimin të 2 kutive të votimit për votat e kandidatëve, të kërkuara nga subjekti LSI në kërkesën ankimore nr. 34, sipas tabelës bashkëlidhur këtij vendimi.

4. Rrëzimin e kërkesës për shpalljen e pavlefshmërisë së rezultatit të zgjedhjeve për Qendrat e Votimit nr. 3445, nr. 3431 dhe nr. 3318, të qarkut Berat për shkak se konsiderohet “gjë e

gjykuar” në kërkesën ankimore nr. 35 të subjektit ankimues LSI, për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qarkun Berat.

5. Ky vendim hyn në fuqi menjëherë dhe publikohet në faqen zyrtare të Komisionit Qendror të Zgjedhjeve.

6. Kundër këtij vendimi mund të bëhet ankim në Kolegjin Zgjedhor pranë Gjykatës së Apelit Tiranë brenda 5 ditëve nga hyrja e tij në fuqi.”

9. Pas rinumërimit të 114 kutive të votimit për votat e subjekteve zgjedhor në KAS, rezultoi se ka ndryshim të numrit të fletëve të vlefshme për subjektet ankimuese. Konkretisht subjekti zgjedhor Partia Lëvizja Socialiste për Integrim nga numri i votave të vlefshme 8394, sipas vendimit të Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve Nr. 339, datë 4.05.2021 “Për miratimin e tabelës përmbledhëse për rezultatin e votimit në zonën zgjedhore Qarku Berat” siguroi një ndryshim të total të numrit të votave të vlefshme në 8409. Ndërsa subjekti zgjedhor PD – AN nga 23038 vota të vlefshme, pas rinumërimit siguroi një ndryshim të total të numrit të votave të vlefshme në 23029. Por, ky ndryshim në numrin e votave të vlefshme nuk ka pasqyruar ndryshim në rezultatin zgjedhur sa i takon ndarjes së mandateve në zonën zgjedhore të qarkut Berat.

10. Komisioni i Ankimeve dhe Sanksioneve në vendimin nr.88, datë 21.05.2021 ndër të tjera ka arsyetuar ndër të tjera:

Në lidhje me kërkimin e ankuesve për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në këtë qark, është argumentuar:

Neni 160 i Kodit Zgjedhor përcakton si tipar kryesor për shkeljet e ligjit, me qëllim që ato të trajtohen si shkak për pavlefshmërinë e zgjedhjeve, peshën e tyre dëmprurëse mbi zgjedhjet. Në këto raste dëmi mund të vijë edhe nga një shkelje e vetme, por tronditëse për zgjedhësit ose rregullshmërinë e procesit (p.sh. cënimi i integritetit të kutive të votimit - nenet 115 dhe 138 të KZ). Përgjatë zgjedhjeve mund të ndodhin parregullsi apo shkelje të shumta, të lehta ose të rënda, të cilat mund të kenë lidhje me aspekte të veçanta të procesit, por jo të gjitha mund të cilësohen “shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor”. Shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetëm shkeljet që ose i pengojnë/largojnë zgjedhësit në masë nga votimi, ose që i detyrojnë ata të votojnë në masë kundër vullnetit të tyre, ose që tjetërsojnë në masë votën e hedhur. Votimi familjar p.sh. që është konstatuar shpesh nga misionet vëzhguese të OSBE/ODIHR-it si shkelje e procesit zgjedhor nuk është konsideruar nga ata kurrë si shkelje që shkakton pavlefshmërinë e zgjedhjeve, sepse ata nuk e kanë vëzhguar asnjëherë këtë shkelje në masën e vet kritike. Po kështu, shitblerja e votës që gjithashtu është kritikuar në një numër zgjedhjesh dhe që këtë herë u cilësua si “problem i përhapur”, nuk u vëzhgua prej tyre në masë kritike....

Kodi Zgjedhor ka përpunuar mjete ligjore të ndryshme për shkelje të ndryshme. Për një pjesë prej tyre mjete ligjor është gjopa administrative (shkeljet e kryera nga media, subjektet zgjedhore, përfaqësuesit e institucioneve), për një pjesë janë masat disiplinore (shkarkimi etj.), për një pjesë është ndjekja penale (shitblerja e votës, shpërdorimi i detyrës, korrupsioni aktiv dhe pasiv në zgjedhje etj.), por për asnjërën prej tyre Kodi nuk ka përcaktuar si mjet ligjor pavlefshmërinë e zgjedhjeve. Kjo është arsyeja pse ekzistenca e një apo më shumë shkeljeve, qofshin këto edhe të rënda, nuk është shkak i vetëmjaftueshëm për të kërkuar pavlefshmëri. Kjo është arsyeja pse kërkesat për pavlefshmëri duhet të shoqërohen patjetër me argumentimin juridik që vërteton se shkelja e pretenduar është “shkelje që çënon rëndë procesin zgjedhor”, sikurse duhet të shoqërohen edhe me provën se sa dhe si e ka cënuar ajo procesin zgjedhor.

Analiza e provave dhe fakteve:

Nga pohimet e avokatit të subjektit ankues PD rezulton se provat e paraqitura prej këtij subjekti ankues dhe të pranuar për shqyrtim nga KAS-i nuk faktojnë sa raste shitblerje vote, sa raste lejesh legalizimi, sa raste punësimi, sa raste mohimi të të drejtës për votim për emigrantët, sa raste votimi të shumfishtë ka pasur në qarkun e Berat. Po kështu, ato nuk faktojnë se sa secili prej këtyre fenomeneve, apo edhe i formave të tjera të përdorimit të burimeve shtetërore, i dhënies së ndihmave apo i ushtrimit të presionit mbi zgjedhësit kanë ndikuar në pengimin/largimin e zgjedhësve nga votimi, në detyrimin e votuesve që të votojnë në një mënyrë të caktuar, apo tjetërsimin e votës. Sipas avokatit të subjektit kërkues këto të dhëna mund të deduktoheshin vetëm nga informacionet e institucioneve shtetërore. Pavarësisht nga ky fakt, subjekti ankues vetë nuk kishte bërë asnjë përpjekje për sigurimin e tyre, por kërkoi që KQZ-ja t'i merrte ato. Subjekti ankues nuk ishte në gjendje të identifikonte nëse ekzistonin dokumente pranë këtyre institucioneve që të përmbanin informacionin e kërkuar.

Në rrethin e provave të pranuar për shqyrtim janë një grup dokumentesh fotokopje. KAS-i i pranoi këto prova për shqyrtim për shkak se ato ose janë marrë nga burime publike, ose nuk u kontestuan nga asnjëra nga palët e përfshira në proces.

Kallëzimi penal i depozituar si provë nuk provon në asnjë rast ekzistencën apo vërtetësinë e fakteve apo ngjarjeve të përshkruara në të. Ai provojnë vetëm faktin se PD për zonën zgjedhore Qarku Berat ka depozituar së paku një kallëzim penal.

Kodi Zgjedhor përcakton në pikën 4 të nenit 91: “katër muaj para datës së zgjedhjeve deri në formimin e qeverisë së re pas zgjedhjeve ndalohej propozimi, miratimi ose nxjerrja e akteve ligjore ose nënligjore, të cilat parashikojnë dhënien e përfitimeve për kategori të caktuara të popullsisë, të tilla si aktet që parashikojnë rritjen e pagave, pensioneve, mbështetjes ekonomike apo sociale, uljen ose heqjen e taksave, vendosjen e amnistive fiskale, privatizimin apo dhënien e pasurive a të shpërblimeve, etj., përveçse kur nisma kushtëzohet nga gjendje të fatkeqësisë natyrore”. Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 1076, datë 24.12.2020 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 555, datë 11.8.2011, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e strukturës dhe të niveleve të pagave të punonjësve me arsim të lartë dhe të punonjësve të infermieristikës në sistemin e ministrisë së shëndetësisë dhe njësinë mjekësore ushtarake pranë spitalit universitar të traumës, si dhe për trajtimin e personelit mjekësor në strukturat e forcave të armatosura”, të ndryshuar” ka dalë brenda periudhës së ndalimit dhe sjell rritje pagash për kategori të caktuara punonjësish publikë. Vendimi i Këshillit të Ministrave nr. 1044, datë 18.12.2020 “Për një shtesë në vendimin nr. 929, datë 17.11.2010, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe përdorimin e fondit të veçantë”, të ndryshuar” është miratuar përpara fillimit të periudhës së ndalimit, prandaj nuk përbën shkelje, sikurse miratimi i vendimit nr. 1102, datë 24.12.2020 “Për përcaktimin e kriterëve bazë të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë e zhvillimin rural, për vitin 2021” nuk përbën shkelje, sepse ai është vendim procedurash dhe kriteresh lidhur me një fond që është dhënë me ligjin për buxhetin e vitit 2021. Shkelja e kryer në favor të subjektit zgjedhor PS me nxjerrjen e VKM nr. 1076, datë 24.12.2020 formon kundërvajtje administrative sipas nenit 172 të Kodit Zgjedhor. Nga pohimet e përfaqësuesve administratës së KQZ-së rezulton se PD nuk ka bërë ankim në KQZ për këtë shkelje.

Në këtë kategori pretendimi bën pjesë edhe vendimi nr. 21, datë 29.03.2021 i Këshillit Bashkiak “Për miratimin e kërkesës së Bashkisë Berat sëbashku me dokumentacionin tekniko-ligjor për akordimin e ndihmës financiare për familjet banesat e të cilëve janë dëmtuar nga zjarri si dhe nga tërmeti i vitit 2019 nga buxheti i Bashkisë vitit 2020 “Programi Emergjencat Civile” KAS konstaton se ky vendim përbën kundërvajtje administrative pasi ka sjellë lehtësim financiar për 7

përfitues. Por subjekti ankues nuk ka vënë në lëvizje KZHZ, sipas përcaktimeve të nenit 172 të Kodit Zgjedhoir.

KAS konstaton se vendimi nr. 22, datë 29.03.2021, “Për një ndryshim në vendimin nr. 60, datë 18.12.2019 të Këshillit Bashkiak Berat “Për sistemin e taksave dhe tarifave vendore në Bashkinë e Beratit”, ka lidhje me afate dhe procedura. Ky vendim nuk sjell përfitime, nuk ul detyrimet, nuk fal taksat, por vetëm shtyn afatin, për një shkak ligjor të besueshëm dhe të justifikueshëm. Për këtë arsye, nuk formon shkelje në kuptim të pikës 4 të nenit 91 të Kodit Zgjedhor.

Një grup provash të depozituara nga subjekti ankues ilustronë debatin mediatik rreth të ashtuquajturit skandali i patronazhistëve, i cili ka lidhje me një bazë të dhënash prej rreth 900 mijë zgjedhësish, ku ishin fiksuar, ndër të tjera, dhe preferencat e aluduara politike të tyre. Nga tërësia e të dhënave të bazës janë me interes për zgjedhjet të dhënat për preferencat politike. Këto të dhëna janë dukshëm produkt i punës së “patronazhistëve”, mbështetur në “eksplorimin” e tregut politik nga strukturat partiake. Kjo metodë eksplorimi politik bën pjesë në taktikat tradicionale të partive politike, ndonëse metodat ndryshojnë nga njëra parti në tjetrën. Pjesa tjetër e të dhënave janë të dhëna personale, që janë siguruar në mënyrë të paqartë, përveç listës me emra zgjedhësish e cila është publike dhe u ofrohet partive politike në zbatim të dispozitave të Kodit Zgjedhor (pika 2 e nenit 60). Përdorimi, përpunimi dhe ruajtja e të dhënave personale rregullohet nga ligji për mbrojtjen e të dhënave personale. Rrethanat e lidhura me skandalin e patronazhistëve provojnë shkallën e ulët të respektimit të rregullave të vendosura nga ky ligj në Shqipëri. Provat e paraqitura në këtë kontekst provojnë sensibilitetin ndaj ngjarjes, por jo ndikimin e saj tek votuesit. Subjekti ankues nuk solli prova se publikimi mund të kishte intimiduar zgjedhësit dhe t’i kishte mbajtur ata larg nga procesi i votimit. Pjesëmarrja në këto zgjedhje në zonën zgjedhore Qarku Berat ishte 80933 (44,20%), nga 85374 (47,25%) që ka qenë në vitin 2017. Në ditën e votimit misioni vëzhgues i OSBE/ODIHR-it vuri re në disa qarqe “grupe të rinjsh që grumbulloheshin jashtë qendrave të votimit dhe dukej se kontrollonin zonën dhe mbanin shënim se kush votonte”. Edhe kjo formë patronazhi është pjesë e taktikave elektorale të partive të mëdha, pjesë e metodave që kompletojnë bazat e të dhënave të partive politike. Por edhe për këtë nuk u servirën prova që të tregonin intimidimin e zgjedhësve apo detyrimin e tyre për të votuar në një mënyrë të caktuar.

Kodi Zgjedhor ka parashikuar mundësinë për shtetasit shqiptarë që jetojnë jashtë shtetit që të votojnë në zgjedhjet për Kuvendin. Komisionit Rregullator i është lënë kompetenca e posaçme që të vendosë “zhvillimin për herë të parë të votimit nga jashtë vendit, mbështetur në raportimin e Komisionerit për plotësimin e masave tekniko-organizative që mundësojnë votimin” (shkronja “ç” e pikës 2 të nenit 20). Në zgjedhjet e 25 prillit 2021 Komisioni Rregullator nuk e shfrytëzoi këtë kompetencë, duke mos e ligjësuar mundësinë e kësaj kategorie zgjedhësish të votonin në distancë. Në këto zgjedhje mund t’a shfrytëzonin këtë mundësi, nëse do bëhej e aplikueshme, vetëm 3613 zgjedhës nga 4572 shtetas të regjistruar me banim jashtë shtetit (të dhënat janë marrë nga KQZ-ja). Për shkak të mosaplikimit të votimit nga jashtë vendit, e drejta e tyre e votimit do të realizohej në këto zgjedhjeve vetëm nëpërmjet paraqitjes në qendrën e tyre të votimit. Ky modalitet votimi është në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi. Pamundësia e votimit në distancë në këto zgjedhje për shtetasit shqiptarë me banim jashtë shtetit nuk formon shkelje. Atje ku nuk ka shkelje nuk ka pavlefshmëri.

Subjektet ankuese ngritën pretendime kundrejt urdhrit nr.219, datë 19.04.2021 të Ministrit të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale “Për karantinimin e personave që vijnë në Republikën e Shqipërisë nga Republika e Maqedonisë së Veriut dhe Greqia” si një “vendim që pengoi efektivisht 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi për të ushtruar të drejtën e votës”. Urdhri i sipërcituar është motivuar me nevojën për të dominuar përhapjen e epidemisë Covid-19, në kushtet e “kontakteve më intensive në popullatë deri në përfundim të festës dhe

veprimtarive fetare të lidhura me pashkët ortodokse”. Vetizolimi i personave që hyjnë në territorin e Republikës së Shqipërisë është një masë që është marrë në mënyrë të përsëritur që nga koha e nisjes së pandemisë dhe ka qenë e lidhur me statistikat e sëmundshmërisë dhe pritshmëritë nga ngjarje të caktuara. Mbyllja, Izolimi apo vetizolimi kanë qenë masa dominuese edhe në rastet e festave të tjera zyrtare, publike ose fetare. Në kohën që u mor kjo masë Republika e Greqisë ka pasur në fuqi izolimin 14 ditor dhe numrin e kufizuar të hyrjeve për personat që hynin në territorin grek nga Shqipëria. Më vonë kjo masë u shndërrua në izolim 7 ditor. Shqipëria e mbajti në këmbë këtë masë deri më datën 3 maj 2021, d.m.th. deri pas festës. Urdhri nr.219, datë 19.04.2021 është kontestuar pa sukses në rrugë ligjore në gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe në Gjykatën Administrative të Apelit nga subjekti ankues LSI. Subjekti ankues PD nuk ka shfrytëzuar mjetet ligjore për kontestimin e tij. Për këtë arsye, ligjshmëria e urdhrin nuk mund të vihet në diskutim. Efektet e një urdhri të ligjshëm nuk mund të formojnë shkelje. Pa shkelje nuk ka pavlefshmëri.

Subjekti ankues PD-AN ka referuar se në ditën e zgjedhjeve kanë qenë 23.000 persona të infektuar me Covid-19, sipas të dhënave zyrtare nga Ministria e Shëndetësisë. Për zgjedhësit e kësaj kategorie nuk ka qenë e mundur të votonin në kushtet e izolimit. Deklarata e Misionit vëzhgues të OSBE-ODIHR-it e ka quajtur këtë “mohim de facto i të drejtës për të votuar” (faqe 7). Kodi Zgjedhor nuk parashikon mundësinë e votimit në distance për zgjedhësit me vendbanim në Republikën e Shqipërisë, sikurse nuk autorizon KQZ-në që të përpunojë rregulla dhe të marrë masa për kryerjen e një votimi të tillë. Ky është kuadri ligjor për zgjedhjet. Kushtetueshmëria e tij nuk është sfiduar në rrugë ligjore. Edhe kushtetueshmëria e rregullave të izolimit për shkak të pandemisë Covid-19 nuk është sfiduar në rrugë ligjore. Kjo është arsyeja që Misioni vëzhgues e quan rezultatin mohim de facto, por nuk e quan shkelje. Atje ku nuk ka shkelje nuk ka pavlefshmëri.

Një pretendim i veçantë ka lidhje me numrin anomalisht të lartë të fletëve të votimit të pavlefshme. Në zonën zgjedhore Qarku Berat numri i këtyre votave është 5292 ose 6.54% e numrit total të votave, por ky numër nuk mund të konsiderohet anomalisht i lartë, sepse mungon baza krahasuese. Pas ndryshimeve të fundit të Kodit Zgjedhor, votuesve iu dha mundësia të ushtronin të drejtën e tyre, duke hedhur dy vota, një për subjektet dhe një tjetër për kandidatët. Statistika nuk mund të krahasohet me votimet e kryera në Shqipëri, kur zgjedhësit kanë hedhur vetëm një votë. Në vlerësimin e subjektit ankues pavlefshmëria e lartë lidhet me kompozimin e fletës së votimit, gjë që përforcohet edhe nga deklarata e Komisionerit Shtetëror të Zgjedhjeve e datës 28.04.2021. Subjekti ankues nuk paraqiti asnjë fakt që të provonte lidhjen shkakësore midis vendimit të Kolegjit Zgjedhor për përmbajtjen e fletës së votimit dhe numrit të lartë të fletëve të pavlefshme. Deklarata e Komisionerit nuk e nxjerr këtë lidhje. Nga ana tjetër, ka një grup shkaqesh, të cilat duhet të mbahen në konsideratë gjatë analizës faktike rreth kësaj çështjeje si p.sh. fakti se në këto zgjedhje u votua me dy vota dhe propabiliteti i gabimit dyfishohej, fakti se fushata edukuese nuk pati efektin e dëshiruar ose nuk e davariti dot konfuzionin, fakti se kandidatët nuk harmonizuan dot mënyrën e re të votimit me taktikat elektorale, apo fakti se pavlefshmëria mund të ishte mënyrë votimi me dashje nuk mund të eliminohen vetëm për shkak se nuk përputhen me linjën e arsyetimit të ankuesit. Misioni vëzhgues i OSBE/ODIHR-it identifikon si shkak të mundshëm vonesën në nisjen e fushatës informuese-edukuese Pavlefshmëria e votës është pjesë e rregullave të votimit dhe numërimit të votave, nuk është mohim i së drejtës për të votuar (nuk ka mohim të së drejtës kur e drejta është ushtruar), nuk është shkelje e Kodit Zgjedhor, për pasojë nuk formon shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve.

Subjekti ankues PD ka përfshirë në ankim një numër provash që bëjnë fjalë për individë të aluduar me rekorde të tmerrshme kriminale, të cilët janë të lidhur me interesa biznesi me shumicën qeverisëse dhe që janë përfshirë “si eksponentë që kontribuonin në këtë fushatë edhe

për shkak të përfitimeve që kanë marrë nga PS”. Faktet e referuara në provat e depozituara dhe në shtjellimin e kërkesës ankimore nuk krijojnë lidhje faktike dhe logjike me shkelje të Kodit Zgjedhor dhe nuk provojnë kërkesën për shpalljen e pavlefshme të zgjedhjeve.

Subjekti ankues PD u tërhoq nga pretendimi i tij i shprehur në pikat 49-51 të kërkesës ankimore dhe e zëvendësoi atë me pretendimet që rezultuan nga administrimi i rezultateve të kryqëzimit të të dhënave nga pajisjet PEI të përdorura për identifikimin e votuesve. Subjektet ankuese në tërësi pretenduan se materiali shpjegues me statistikat e kontrollit të kryqëzuar të të dhënave PEI dhe dëshmia e Nënkomisioneres Shtetërore të Zgjedhjeve provojnë se ka pasur parregullsi në administrimin e pajisjeve, të cilat kanë lidhje me regjistrimin e një gjurme daktiloskopike për më shumë se një identitet zgjedhësi, sikurse ka pasur raste të izoluara të personave me identitet dhe gjurmë daktiloskopike të njëjta në dy qendra votimi të ndryshme. Në vlerësimin e përfaqësuesit të subjektit ankues PD ky fakt provon se ekziston mundësia që një person i vetëm të ketë votuar në emër të shumë zgjedhësve dhe kjo e bën votimin në këto raste të pavlefshëm. Nga shqyrtimi i materialit të servirur nga KQZ-ja rezultoi se ai jep informacion për fazën e parë të hetimit administrativ që neni 167/2 i KZ kërkon të kryhet “pasi të jetë shpallur rezultati përfundimtar, të jenë përmbyllur procedurat ankimore dhe zgjedhjet të kenë përfunduar” me qëllimin “për të verifikuar rregullsinë dhe saktësinë e veprimtarisë së administratës zgjedhore përgjatë administrimit të procesit dhe vlerësimin e numërimit të votave”. Rezultatet e servirura në material formojnë indicie për hetimin administrativ të KQZ-së, por nuk formojnë dot prova për të mbështetur pretendimin e subjekteve ankuese “për raste të shumta të votimit të dyfishtë”. Materiali i servirur konstaton se për zonën zgjedhore ka një listë prej 57 rastesh të identifikuar me gjurmë daktiloskopike të dyshuara të njëjta nga pajisjet, por jo të përputhshme. Nëse gjurmët do ishin të përputhshme, atëherë pajisja do t’i kish deklaruar të përputhshme ato. Vetëm në dy raste ky dyshim përqaq gjurmën daktiloskopike me identitetin e njëjtë në dy qendra votimi të ndryshme. Mbi bazën e informacionit të përftuar nga materiali i servirur mund të ngrihen vetëm hipoteza për sjelljen e zgjedhësve të evidentuar por nuk mund të krijohet bindja për shkelje të provuara, aq më tepër për votim të dyfishtë. Nga palët në proces u argumentua se materiali i servirur provon se administrimi i procesit nga operatorët ka qenë i parregullt. KAS-i çmon se ky pretendim nuk ka lidhje me pretendimin për votim të shumëfishtë për të cilin ishte kërkuar marrja e provës. Ky material dhe stadi aktual i hetimit administrativ të KQZ-së nuk e provon pretendimin për votim të shumëfishtë.

Subjekti ankues PD e ka mbështetur kërkesën e vet për pavlefshmëri edhe në deklaratën e Misionit vëzhgues të OSBE/ODIHR-it për gjetjet dhe konkluzionet paraprake, të datës 26.04.2021. Dokumenti përmban gjetje dhe të dhëna për shitblerjen e votës dhe për përdorimin e burimeve shtetërore, të cilat janë referuar në kërkesën ankimore. Në vlerësimin e këtij dokumenti KAS-i duhet të ndajë referencat me burim interlokutorët nga referencat me burim vëzhguesit e misionit. Në vlerësimin e tij të përgjithshëm Misioni vëzhgues ka konstatuar se edhe në këto zgjedhje “mbetën problem praktikat gjerësisht të përhapura të blerjes së votës” (faqe 2), sikurse ka konsideruar të besueshme “raportimet sipas të cilave koordinatorët e partive të mëdha u ishin afruar për t’u blerë votat një numri domethënës votuesish nga komunitetet rome dhe egjiptiane (faqe 16). Deklarata evidenton faktin se “ministrat vijuan fushatën përgjatë veprimtarive zyrtare dhe me këtë publicitet i dhanë përparësi domethënëse partisë qeverisëse”, sikurse thekson se ishin shqetësim dhënia e iniciativave dhe pretendimet për presion mbi nëpunësit publikë (faqe 2).... Gjetjet dhe konkluzionet paraprake të deklaratës janë të besueshme dhe të pranueshme. Sipas gjetjeve dhe konkluzioneve të kësaj deklarate të ODIHR, ka përhapje të fenomenit, blerja e votave është e pranishme si metodë së paku tek partitë e mëdha. Gjithsesi, përmasat e këtyre fenomeneve nuk formojnë, në gjykimin e misionit vëzhgues, shkak për pavlefshmëri, përndryshe deklarata nuk do t’i konsideronte zgjedhjet si zgjedhje ku “votuesit mund të zgjidhnin midis

kandidatësh, të cilët mund të bënin lirshëm fushatë, me një kuadër ligjor që respekton liritë themelore” dhe ku “zgjedhjet ishin në përgjithësi të mirorganizuara” (faqe 1).

Subjekti ankues PD kërkoi nga KAS-i që të merrte në cilësinë e provës 19 informacione specifike nga institucione të ndryshme që veprojnë në territor. KAS-i, pas shqyrtoi kërkesën vendosi me shumicë votash rrëzimin e saj.

Subjekti ankues LSI ka ngritur një grup pretendimesh në kërkesat e tyre ankimore të cilat referojnë në një listë parregullësish, pasaktësish dhe gabimesh materiale dhe njerëzore në administrimin e procesit të votimit ose numërimit dhe tabulimit të rezultateve. KAS-i i mori në shqyrtim këto pretendime, dhe konkludon se këto pasaktësi dhe gabime njerëzore e materiale, nuk formojnë shkak për shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve. Për këtë arsye, provat që lidhen me këto pretendime, nuk mund të quhen prova pavlefshmërie.

Përfundimisht KAS ka vlerësua se:

“1. Shqyrtimi administrativ evidentoi raste shkeljesh të detyrimeve ligjore, të cilat formojnë kundërvajtje administrative. Shkeljet e evidentuara nuk provohet të kenë pasur ndikim në pjesëmarrjen e zgjedhësve në votim, në ushtrimin e lirë dhe të pandikuar të së drejtës së tyre apo në tjetërsimin e vullnetit. Ato nuk formojnë “shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor” dhe as “shkelje që mund të ketë ndikuar në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore”, për pasojë nuk mund të shërbejnë si shkak për të shpallur zgjedhjet të pavlefshme në një ose më shumë qendra votimi.

2. Çdo ngjarje, fakt apo situatë e zhvilluar në zbatim apo në përputhje me kuadrin ligjor në fuqi nuk formon shkelje dhe nuk mund të shërbejë si shkak për të kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një apo më shumë qendra votimit.

3. Çdo shkelje e pretenduar dhe që nuk mund të provohet se ka ndodhur ose se ka pasur ndikim mbi zgjedhjet në formën e pengimit të zgjedhësve për të marrë pjesë në votim, detyrimit të tyre për të votuar në një mënyrë të caktuar apo në formën e tjetërsimit të votës nuk mund të shërbejë si shkak për të kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një apo më shumë qendra votimit.

4. Në mbledhjen e datës 19.05.2021, me shumicë votash, KAS mori vendim të ndërmjetëm për këqyrjen e provës nëpërmjet hapjes së kutive dhe rinumërimit të votave në kutitë e kërkuara nga subjekti ankues LSI, bazuar në provën e sjellë prej tyre të tabelës përmbledhëse të rezultateve nisur nga pamjet filmike të pretenduara për 114 kuti.

Rezultati i rinumërimit u përmbledh në tabelën e rezultateve për çdo Qendër Votimit. Në përfundim të këtij procesi, subjekti ankues LSI kërkoi:

1-tabela e rezultateve e miratuar nga KAS të mos përfshihet në rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve për qarkun e Beratit;

2-të mos ndryshojë tabela përmbledhëse e rezultateve e miratuar me vendimin nr.339/2021 të KSHZ-së;

3-të shpallen të pavlefshme zgjedhjet në 3QV, përkatësisht QV 3445, QV 3431 dhe QV 3318.

Në vijim të kësaj kërkesë të re, KAS konstatoi se kërkesa për shpalljen e pavlefshme të QV-ve të mësipërme është shqyrtuar tashmë nga ky Komision dhe për to është marrë vendim i ndërmjetëm në të njëjtën çështje. Këto QV nuk kanë qenë të përfshira në rinumërim, e për pasojë nuk ka shkaqe ligjore lidhur me numërimin, për të cilat mund të kërkohej pavlefshmëria. KAS çmon se tabelat e reja përmbledhëse duhet të jenë pjesë e rezultatit përfundimtar.”

II. Pretendimet e palëve ndërgjyqëse.

11. Kundër vendimit nr. 88, datë 21.05.2021 të KAS, kanë paraqitur padi pranë Kolegjit Zgjedhor subjekti zgjedhor Partia Lëvizja Socialiste për Integrim dhe Koalicioni “Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim “PD-AN” me objekt të cituar në pjesën hyrëse të vendimit.

12. Pala paditëse, subjekti zgjedhor, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim, në padi dhe gjatë gjykimit, pretendoi se:

i- Nga tërësia e procesit administrativ pranë KQZ, u provuar se procesi zgjedhor në Qarkun Berat është karakterizuar nga shkelje të shumta të ligjit. Në të gjitha hallkat dhe personat e ngarkuar me detyra të posaçme të mirë administrimit të procesit zgjedhor, janë vërtetuar shkelje të procedurave, akteve normative urdhëruese dhe të vetë Kodit Zgjedhor.

ii- KQZ nuk zhvilloi një hetim të plotë dhe të gjithanshëm administrativ mbi konstatimin e shkeljeve të evidentuara nga këqyrja e materialit zgjedhor të 24 Qëndra Votimi (QV 3446, QV. 3431, QV 3445, QV 3318, QV 3275, QV 3270, QV 3287, QV 3307, QV 3472, QV 3473, QV 3482, QV 3325, QV. 3456. QV. 3440, QV. 3441, QV.3433, QV 3328, QV 3429/1, QV. 3518/1, QV 3518, QV. 3513, QV. 3501, QV. 3416, QV. 3330). Gjatë shqyrtimit administrativ u provua qartë dhe përtej çdo dyshimi se shkeljet e evidentuara, janë sa të rënda po aq edhe flagrante dhe ndikojnë në mënyrë të drejtëpërdrejtë në shpërndarjen e mandateve për këtë Qark.

iii-Vendimmarrja e tre anëtarëve të KAS bie ndesh me parimet e Kodit Zgjedhor, me aktet rregulluese të Komisionit Rregullator në KQZ, si dhe me vendimmarrjet e vetë Kolegjit Zgjedhor me precedentë të natyrës juridike të ngjashme të njëjta.

iv- Është i pabazuar arsyetimi i KAS, në lidhje me moskonstatimin e pavlefshmërisë së zgjedhjeve, ku veç të tjerash përcakton se: “...omissis, ekzistenca e një apo më shumë shkeljeve. qofshin këto edhe të rënda, nuk është shkak i vetëmjaftueshëm për të kërkuar pavlefshmëri...”. Për të arritur në këtë përfundim, anëtarët e shumicës të KAS, kanë marrë në shqyrtim Vendimet e Gjykatës Kushtetuese të vitit 2002, kohë në të cilën, kjo Gjykatë, gjykonte çështje zgjedhore dhe nuk ka marrë në konsideratë ndryshimet e sistemit zgjedhor, si dhe i është referuar, për analogji Vendimit të Kolegjit Zgjedhor të vitit 2013. Ndërkohë që ekzistojnë një sërë shkeljesh të rënda ligjore të cilat çojnë në pavlefshmërinë e zgjedhjeve në këtë qark, si:

- *Mungesa e dokumentacionit bazë zgjedhor, nëpërmjet të cilit vërtetohet se, sa zgjedhës kanë votuar në një qendër votimi.*

- *Janë konstatuar mosrakordim midis fletëve të votimit të marra në dorëzim nga ZAZ e këtij qarku, ku faktohet se fillimisht me procesverbal janë marrë në dorëzim 950 fletë votimi ndërsa në përfundim të procesit të votimit, është mbajtur procesverbal me 1000 fletë votimi.*

- *Janë konstatuar mospërputhje e fletëve të votimit me raportin përfundimtar të PEI dhe me regjistrin e nënshkrimit të zgjedhësve.*

- *Procedurat e kryera nga anëtarët e Qëndrave të Votimit, mbi kalimin e procesit të votimit, nga elektronik në manual nuk janë bërë sipas procedurave të imponuara nga aktet rregulluese të KQZ-së.*

- *Në kutitë e votimit si dhe në materialet e votimit nuk ka qënë formulari nr. 08, mbi të dhënat dhe treguesit e mbylljes së procesit të votimit.*

- *Janë konstatuar mospërputhje të fletëve të votimit të gjetura në kuti me numrin e personave të identifikuar nga pajisja PEI.*

- *Ka pasur mospërputhje midis numrit të votave të gjetura në kuti, me numrin e votave të përshkruar në aktet e mbajtura nga Qendrat e Votimit.*

- *Ka pasur mungesë të nënshkrimit të të zgjedhësve në listën e zgjedhësve dhe mungesë të raportit përfundimtar PEI duke mos u identifikuar kush votues ka votuar u pretenduar se mund të ketë votuar kushdo votues nga qytete të ndryshme të vendit. Për të ilustruar këtë shkelje të pretenduar*

shumë të rëndë përfaqësuesi i subjektit zgjedhur LSI në seancë gjyqësore mori si shembull qendrën e votimit 3330.

v- Sipas KAS, parregullsitë e gjetura gjatë procesit të identifikimit të materialit zgjedhor në 24 qendrat e votimit, për të cilat LSI ka kërkuar shpalljen e tyre të pavlefshme, janë gabime të karakterit material dhe njerëzor. Por në fakt këto parregullsi kanë bërë ndarjen jo të drejtë në mandate, ndërsa LSI ka humbur mandatin e parë, ndërkohë që në zgjedhjet paraardhëse LSI ka fituar 2 mandate. Parregullsitë e konstatuar nga KAS, nuk kanë qënë gabime njerëzore apo materiale, por kanë qënë paligjshme, të cilat në thelb kanë cënuar rëndë procesin zgjedhor në qarkun e Beratit. Shkaku i cënimit të rëndë të këtij procesi në këtë qark ka sjellë pasojën e mos konfirmimit të mandatit të parë për subjektin zgjedhor LSI, ku diferenca ka qënë vetëm 77 vota.

vi- Procesi zgjedhor është cënuar dhe për pasojë rezultatet përfundimtare të dala nga ky proces japin element provues të ndërhyrjeve nga administrata zgjedhore me qëllim tjetërsimin e realitetit, faktik të vullnetit qytetar, nëpërmjet zgjedhjes me votë. Provat e paraqitura, në mënyrë shteruese janë tregues i qartë që shifrat, dokumentet, aktet dhe faktet reale që kanë të bëjnë me periudhën para zgjedhore, që nga emërimi i anëtarëve të ZAZ-ve, me periudhën zgjedhore, si dhe me periudhën pas përfundimit të procesit të votimit, numërimit deri në dërgimin e materialeve zgjedhore pranë KQZ, janë manipuluar haptazi.

vii- Në lidhje me materialin e vënë në dispozicion lidhur me kryqëzimin e të dhënave daktiloskopike të shenjave të gishtave të regjistruara në këtë Qark, të dala këto nga PEI, rezultojnë një situatë manipulimi i pastër duke referuar këto të dhëna në ndërhyrje të theksuara në procesin e votimit nga persona apo individ të parazgjedhur dhe që lehtësisht kuptohet, në bazë të rezultatit zgjedhor në këtë qark, se cila forcë politike i ka parazgjedhur.

viii- Kundërshtohet standardi i mbajtur nga KAS, në lidhje me rivlerësimin e disa votave të pavlefshme të cilat i përkisnin subjektit zgjedhor Partia Socialiste e Shqipërisë. KAS nuk ka zbatuar kërkesat e neneve 117 dhe 118 të Kodit Zgjedhor, të cilat përcaktojnë në mënyrë të qartë se kur konsiderohet e vlefshme apo e pavlefshme një fletë votimi. Këto kërkesa janë shteruese dhe interpretimet abuzive të anëtarëve të shumicës në KAS, kanë tjetërsuar parashikimet e sipërcituara ligjore dhe vullnetin e zgjedhësve.

viii- Lidhur me kërkesën e parashtruar në KAS për shpalljen e pavlefshmërisë së rezultatit të zgjedhjeve për Qendrat e Votimit nr. 3445, nr. 3431 dhe nr. 3318, të qarkut Berat, pretendohet se kjo kërkesë nuk është kërkesë e re, por ndryshe nga sa argumenton KAS nuk përbën “gjë të gjykuar”. Kërkesa, për shpalljen e pavlefshmërisë së rezultatit të zgjedhjeve për të paktën 3 (tre) Qendrat e Votimi nr. 3445, nr. 3431 dhe nr. 3318, të qarkut Berat, bazohet kryesisht për shkak të konstatimeve të shkeljeve shumë të rënda ligjore dhe sigurisht që rezultati i prodhuar nga to, nuk pasqyron vullnetin real të zgjedhësve për Qarkun Berat.

ix- KAS, nuk ka marrë në konsideratë asnjë prove, asnjë indicie dhe në thelb nuk ka shqyrtuar asnjë pretendim të subjektit LSI, qoftë mbi pavlefshmërinë, qoftë mbi rinumërimin e 114 kutive të pretenduar. Numërimi i kutive të Qarkut të Beratit ndryshoi në favor të subjektit LSI, nga 77 që ishte diferenca shkoi në 55, pavarësisht standardit jo ligjor që ndoqën kryesisht anëtarët e shumicës në KAS për vlerësimin e votës.

Si përfundim, pala paditëse, Partia Lëvizja Socialiste për Integrim kërkoi:

“Pranimi i kërkesë padisë. Ndryshimi i vendimit Nr. 88, datë 21.05.2021 të KAS. Shpalljen e pavlefshmërisë së 24 qendrave të votimit të saktësuar në pjesën hyrëse të kërkesës duke disponuar dhe me rregullimin e pasojës për mos i llogaritur ato në rezultat final të qarkut Berat.

13. Pala paditëse, subjekti zgjedhor Koalicioni Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim “PD-AN” në padi dhe gjatë gjykimit, nëpërmjet përfaqësuesve të saj, pretendoi se vendimi i

KAS është i cënueshëm, ai është marrë në shkelje të ligjit procedural dhe ligjit material. Vendimmarrja e KAS është në shkelje të përcaktimeve të nenit 14 të Kodit të Procedurës Civile në të cilën diktohet kryerja e një hetim të plotë e i gjithanshëm.

Në lidhje me ligjin procedural:

i- *Subjekti zgjedhor PD – AN gjatë hetimit administrativ ka vendosur në dispozicion të KAS çdo provë të siguruar nga vetë ajo, më qëllim identifikimin e të gjitha aspekteve të paligjshmërisë që karakterizuan procesin zgjedhor të 25 prillit.*

ii- *Në kushtet kur një pjesë e provave ka qënë e pamundur të sigurohet nga subjekti, i ka kërkuar KAS-it që t'i drejtohet organeve të administratës shtetërore, për të vënë në dispozicion informacione, dokumente dhe çdo provë tjetër që kërkohet ose çmohet e nevojshme për hetimin administrativ. Kërkesa e subjektit është refuzuar nga KAS, kjo në shkelje flagrante të nenit 136, pika 1, gërma “c” dhe nenit 137 të Kodit Zgjedhor. Në këto kushte, kërkesa i drejtohet Kolegjit Zgjedhor që t'i drejtohet këtyre organeve shtetërore për marrjen e këtyre provave, me qëllim sigurimi i provave të nevojshme për gjykim, në përputhje me nenet 136 dhe 137 të Kodit Zgjedhor, dhe nenet 223 dhe 224 të Kodit të Procedurës Civile, me qëllim garantimin e të drejtës së palës ankuese për një proces të rregullt ligjor.*

Në lidhje me themelin e pretendimeve për pavlefshmëri:

iii- Në lidhje me pavlefshmërinë e zgjedhjeve: *Kodi Zgjedhor ka përcaktuar në mënyrë të detajuar cilat janë rastet kur zgjedhjet shpallen të pavlefshme, cili është organi kompetent dhe pasojat që sjell një vendim i tillë, sipas përcaktimeve të nenit 160 të Kodit Zgjedhor. Ndërsa në rast të marrjes së një vendimi për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një zonë zgjedhore, neni 161, pika 1 parashikon se KQZ-ja, eventualisht Kolegji Zgjedhor urdhëron përsëritjen e zgjedhjeve në të gjithë zonën zgjedhore. Në rastin konkret, subjekti zgjedhor PD-AN ka parashtruar një numër të madh shkeljesh të Kushtetutës, Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, Kodit të Praktikës së Mirë për Çështjet Zgjedhore dhe Kodit Zgjedhor, të cilat në tërësinë e tyre çënojnë rëndë procesin zgjedhor në një masë të tillë që ndikojnë drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve. Tërësia e këtyre shkeljeve krijon bindjen e plotë bazuar në fakte dhe prova të pakundërshtueshme, si dhe Kodin Zgjedhor, për shpalljen e pavlefshme dhe përsëritjen e zgjedhjeve në Zonën Zgjedhore Berat.*

iv- Mohimi i të drejtës për të votuar i emigrantëve: *Deri në datën 19 prill 2021, nuk ka pasur asnjë ndalim që emigrantët shqiptarë, të hynin në Shqipëri dhe të vendoseshin në karantinë. Komiteti Teknik i Ekspertëve pranë Ministrisë së Shëndetësisë, vetëm 1 javë para zgjedhjeve, nxori një vendim që detyronte emigrantët që vinin nga Greqia apo Maqedonia e Veriut të karantinoheshin detyrimisht për një periudhë 2-javore. Ky vendim pengonte efektivisht 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi dhe Maqedoni, për të ushtruar të drejtën e votës, në mënyrë diskriminuese. Zgjedhësit, që ishin të infektuar me COVID-19 dhe që ndodheshin në karantinë, qenë të detyruar të respektonin rregullat e izolimit, duke u cënuar de facto e drejta e tyre për të votuar. E drejta e çdo qytetari shqiptar për të votuar është e sanksionuar në nenin 45 të Kushtetutës së Republikës së Shqipërisë, njëkohësisht është një nga të drejtat themelore e parashikuar në nenin 3, Protokolli 1 të KEDNj. Ndërsa në neni 24 dhe 25 të Kodit Zgjedhor, është parashikuar shprehimisht e drejtën e votimit për emigrantët shqiptar në vendin e tyre të rezidencës, mundësi kjo e cila nuk u është dhënë, duke mohuar një nga të drejtat e tyre themelore.*

v- Blerja e votës dhe përdorimi i personave me rekorde të tmerrshme kriminale: *Në qarkun Berat është konstatuar shitblerja e votave dhe shkeljet e tjera flagrante. Ndërtimi i një skeme kriminale, e shtrirë në të gjithë Qarkun e Beratit për blerjen e votës, nëpërmjet përfshirjes të personave me rekorde kriminale, përbën shkelje flagrante të Kodit Zgjedhor, duke cënuar rëndë*

procesin zgjedhor, e për rrjedhojë duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve. Ky ndikim është veçanërisht domethënës për Qarkun e Beratit ku diferenca ndërmjet PD LSI dhe PS është vetëm 77 vota. Në rastin e Qarkut të Beratit, janë faktuar nëpërmjet 21 provave se persona me rekorde të tmerrshme kriminale, kandidatët për deputetë të këtij qarku, drejtues të Njesisë Administrative nr. 1 të Bashkisë Berat dhe individë të tjerë pranë Partisë Socialiste janë përfshirë në blerjen e votave nëpërmjet parave, apo dhënies së bonuseve dhe përfitimeve të tjera gjatë periudhës së fushatës zgjedhore. Shitblerja e votës është një ndër problematikat kryesore të konstatuara edhe në Deklaratën e Gjetjeve dhe Rekomandimeve Paraprake të OSBE/ODIHR. Faktohet në këtë raport se deri në datën 24 prill 2021, janë depozituar nga Partia Demokratike 50 kallëzime penale në SPAK dhe 130 kallëzime në prokuroritë e rretheve. Ndër 50 kallëzimet e depozituara në SPAK, 30 prej tyre kanë të bëjnë me raste flagrante të shitblerjes së votës nga drejtues, përfaqësues apo mbështetës të Partisë Socialiste.

vi- Blerja e votës nëpërmjet dhënies së bonuseve dhe përfitimeve të tjera: Shitblerja e votës u krye nëpërmjet dhënies së bonuseve dhe përfitimeve të tjera të cilat përbënin problem në procesin zgjedhor duke devijuar vullnetin e qytetarëve. Qeveria nëpërmjet akteve nënligjore ka miratuar Vendime nëpërmjet të cilave është mundësuar dhënia e një shpërblimi në fundvit, për mjekët dhe punonjësit e Policisë së Shtetit. Është vendosur të ndryshohet struktura dhe niveli i pagave për punonjësit e stafit mjekësor, punonjësit të tjerë me arsim të lartë dhe punonjësit e stafit teknik të shkencave mjekësore në sistemin e Ministrisë së Shëndetësisë, Njesisë Mjekësore Ushtarake në Spitalin Universitar të Traumës, në strukturat e Forcave të Armatosura dhe institucionet e ekzekutimit të vendimeve penale. Gjithashtu është vendosur akordimi i kredive të buta, me Vendim të Këshillit Bashkiak Berat, dhënia e ndihmave financiare, kategorisë në nevojë etj. Këshilli Bashkiak i Bashkisë së Beratit miratoi ndryshimet në Vendimin e vitit 2019 në lidhje me sistemin e taksave dhe tarifave vendore në Bashkinë e Beratit. Ndërsa OSHEE ka paguar 13 mijë punonjësit me një rrogë plus gjatë fushatës elektorale të Partisë Socialiste me qëllim marrjen e mbështetjes për Partinë Socialiste.

vii- Investimet publike: Shteti ka vendosur investimet publike në funksion të PS-së për zgjedhjet e 25 Prill 2021. Neni 3 i Vendimit Nr. 9, datë 24.12.2020 të Komisionit Rregullator të KQZ-së, ndalon mbështetjen dhe promovimin, në periudhën 4-mujore para datës së zgjedhjeve, të projekteve ose investimeve, me interes apo shtrirje territoriale kombëtare ose vendore në fushën e transporteve të çdo lloji, të energjetikës, telekomunikacionit, të veprave ujore të çdo lloji, në shërbim dhe interesit të publikut. Megjithatë në të paktën 20 raste vetëm Kryetari i Bashkisë së Beratit dhe Kryetarja e Bashkisë së Urës Vajgurore kanë promovuar projekte apo investime publike me qëllime të qarta elektorale. Promovimi i projekteve apo investimeve publike që do të kryhen në të ardhmen ka për qëllim të manipulojë vullnetin e zgjedhësit për të votuar në një mënyrë të caktuar. Këtë Përdorimi i një mekanizmi të tillë nga ana e Partisë në pushtet, minon shanset e barabarta që duhet të kenë palët në garë. Megjithëse, përmasat reale të kësaj shkeljeje të Kodit Zgjedhor, e cila sigurisht çënon rëndë procesin zgjedhor, është e vështirë të përcaktohen me terma matematikorë, ajo duhet pasur parasysh në momentin e vlerësimit të tërësisë së shkeljeve të ligjit që kanë çënuar procesin.

viii- Intimidimi i administratës shtetërore për të mbështetur PS: Gjatë fushatës u konstatuan raste të shumta të cilat janë denoncuar vazhdimisht nga PD, sesi të gjitha nivelet e administratës vendore dhe qendrore ishin përfshirë në fushatë duke mbështetur publikisht kandidatët e PS-së. Veç kësaj punësimi në sektorin publik u rrit ndjeshëm në periudhën parazgjedhore. Sipas INSTAT në 2020 punësimi në sektorin publik u rrit me 6% pra me 10.572 persona. Ndërkohë, më 24 Dhjetor, qeveria autorizoi edhe krijimin e 2.472 pozicione të reja në administratën publike. Qartësisht, punësimet në administratën publike në periudhën zgjedhore, kur nuk diktohen nga nevoja të ngutshme, kanë për qëllim të përkthehen në mbështetje dhe vota për partinë në pushtet.

Subjekti Zgjedhor PD –AN në argumentat e saj i është referuar dhe statistikave të publikuar nga Ministria e Financës.

Këto veprime janë shkelje të rënda ligjore, të cilat kanë si qëllim përfitim politik duke devijuar vullnetin e votuesve. Konstatimet e sipërcituara janë evidentuar edhe në Raportin Paraprak të OSBE/ODIHR.

ix. Dhënia e lejeve të legalizimit/ndërtimit gjatë fushatës zgjedhore: *Deputetë të ndryshëm të Partisë Socialiste kanë shpërndarë leje legalizimi në kundërshtim me përcaktimin e Kodit Zgjedhor dhe Vendimit Nr. 9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ-së. Kjo kategori, nuk e ka në kompetencë të shpërndajnë një dokument të tillë nga zyra e ASHK-së. Këto veprime qartazi tregojnë se si Partia Socialiste e ka vendosur shtetin në dispozicion të qëllimeve të saj elektorale. Në raste të përsëritura, për të cilat Partia Demokratike disponon foto dhe video, ku kandidatë për deputetë shpërndanë leje legalizimi në periudhën e ndaluar nga Kodi Zgjedhor, me qëllim të pastër elektorale. Në 20 Prill, u publikua një audiopërgjim i drejtorit të përgjithshëm të Kadastrës, gjatë një takimi me vartësit e tij, ky i fundit u kërkon "...që mos procedojnë më tej me rreth 100.000 kërkesa për leje legalizimi të banesave private, të cilat me siguri do të refuzohen duke sjellë prishjen e tyre...."*

Sa më lart, paditësi PD –AN, konkludon se, është e qartë se parimi i barazisë ndërmjet palëve garuese në zgjedhje u çënuar rëndë pasi Shteti dhe Partia në pushtet (PS) u shkrinë në një. Një konstatim i tillë gjendet dhe në Raportin Paraprak të OSBE/ODIHR). Ky përdorim masiv i burimeve shtetërore, përveçse një veprimtari e paligjshme, e cila duhet hetuar dhe dënuar nga organet e drejtësisë, është në shkelje flagrante të neneve 78, 91, 92 të Kodit Zgjedhor dhe neneve 3 dhe 6 të Vendimit Nr. 9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ-së, çka ka çënuar rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në vullnetin e zgjedhësve, rezultatin përfundimtar të zgjedhjeve dhe ndarjen e mandateve në Qarkun e Beratit.

x.Përdorimi i paligjshëm i të dhënave personale: *Shteti vendosi të dhënat personale në dispozicion të serverave të PS në Tiranë dhe Durrës dhe të gjithë qarqet e vendit duke përfshirë Qarkun Berat. Në datën 11 prill, media publikoi një bazë të dhënash të 910.000 zgjedhësve që përdorte Partia Socialiste në Tiranë, duke bërë publike të dhëna personale si numri i ID, vendi i banimit, numri i telefonit dhe bindja politike e shprehur në zgjedhjet e kaluara dhe projeksionet për zgjedhjet e 2021; këto të dhëna janë marrë nga të dhëna shtetërore që qytetarët i kanë vënë në dispozicion në portalin e-albania për të marrë shërbime gjatë pandemisë, apo në institucione të tjera shtetërore për të marrë shërbime nga administrata. Rrjedhja e të dhënave personale sensitive, duke përfshirë edhe preferencat politike të zgjedhësve përbën shqetësim serioz dhe i bën zgjedhësit vulnerabil. Skandali me të dhënat personale u evidentua edhe në Raportin Paraprak të OSBE/ODIHR.*

Mbledhja, përpunimi, përdorimi dhe publikimi i të dhënave personale pa pasur miratimin me shkrim të mbajtësit të të dhënave është shkelje e rëndë e nenit 35 të Kushtetutës së Shqipërisë, nenit 8 të Konventës Evropiane dhe neneve 6 dhe 7 të ligjit "Për Mbrojtjen e të Dhënave Personale".

Duke qenë se Shteti dhe Partia ishin të pajisur me informacion për secilin zgjedhës, përfshirë edhe bindjet e tyre politike, kjo i bëri më vulnerabël përballë pushtetit dhe më lehtësisht viktimë e presioneve apo mjeteve të tjera të kundërligjshme për të ndaluar të shprehin vullnetin e tyre lirisht, duke përdorur mekanizma të ndryshëm pengues.

xi.Numri i madh i fletëve të votimit të pavlefshme: *Numri i votave të pavlefshme ishte 83.028 vota ose 5% e numrit total të votuesve dhe vetëm për Qarkun e Beratit ishin 5292 vota të pavlefshme, ky fakt është ndikuar nga përmbajtja e fletës së votimit me numra dhe jo me emrat e kandidatëve, duke krijuar konfuzion ditën e zgjedhjeve.*

Miratimi i një flete votimi në kundërshtim me kriteret e përcaktuara nga neni 98 i Kodit Zgjedhor dhe pika 27 e Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore, solli një numër tejet të lart të fletëve të votimit, të cilat nëse do të ishin përkthyer në mandate mund të ndryshonin rezultatin nga 5 – 8 mandate në të gjithë Shqipërinë. Këto mandate mund të sillnin jo vetëm ndryshimin e rezultatit në qarqe të caktuara, ku diferenca ndërmjet palëve është e ngushtë, por edhe në rang kombëtar, kur dihet se partia e parë sipas rezultateve paraprake ka vetëm katër mandate më shumë se shumica e kërkuar për formimin e qeverisë.

xii. Diskriminimi i kandidatëve gjatë procesit zgjedhor: Ligji u lejon vetëm Kryetarëve të partive, por asnjë kandidat tjetër që të kandidojë deri në 4 zona zgjedhore, ndërkohë që kandidatët e tjerë mund të kandidojnë vetëm në një zonë, gjë që përbën shkelje të së drejtës së kandidimit në kushte të barabarta, ky fakt, përbën një diskriminim në të drejtën për t'u zgjedhur, në kuptim të neneve 18 dhe 45 të Kushtetutës.

xiii. Votimi më shumë se një herë: Një nga risitë e zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë në 25 prill 2021 ishte identifikimi elektronik i zgjedhësve. Futja e këtij mekanizmi të ri në Kodin Zgjedhor ishte kërkuar me forcë nga PD dhe kishte qenë pjesë e konsensusit të arritur ndërmjet palëve për ndryshimet e Kodit Zgjedhor në Korrik 2020. Njëpërmjet identifikimit elektronik synohej të eliminohej votimi më shumë se një herë, në të njëjtën qendër votimi apo qendra të tjera, votimi për të tretët apo votimi familjar. Por, gjithsesi ajo që mbetet problematike është fakti se nga informacionet e marra në terren nga strukturat e Partisë Demokratike rezultoi se këto fenomene nuk janë shmangur. Nga subjekti zgjedhor PD – AN jepen detaje mbi rastet konkrete. Nga të dhënat e administruara nga KAS nga kryqëzimi i të dhënave të pajisjeve PEI, me kërkesë të dy anëtarëve, rezultoi se shenjat e gish të rinjve të 21 personave janë përdorur për identifikimin e 57 zgjedhësve, cka potencialisht, sic u pranua edhe nga ana e Nënkomisioneres Shtetërore të Zgjedhjeve, do të thotë se 21 persona kanë votuar 57 herë ose afërsisht 3 vota secili.

xiv. Si përfundim, subjekti zgjedhor PD – AN, vlerëson se, në tërësinë e tyre këto shkelje të ligjit shqiptar dhe praktikave më të mira ndërkombëtare, cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve. Në këto kushte, është e qartë se vendimet e marra në kundërshtim me nenin 98 të Kodit Zgjedhor dhe pikat 27 dhe 49 të Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore, cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke diktuar një rezultat në shpërputhje me vullnetin e zgjedhësve, e për rrjedhojë edhe ndarjen e mandateve, dhe për rrjedhojë në kuptim të nenit 160 të Kodit Zgjedhor, ky proces zgjedhor në Qarkun Berat duhet të shpallet i pavlefshëm dhe të urdhërohet përsëritja e zgjedhjeve në këtë qark.

Në tërësinë e tyre këto shkelje flagrante të ligjit – shitblerja e votës, përdorimi i personave me precedentë kriminalë, përdorimi i paligjshëm i administratës, vjedhja dhe përdorimi kriminal i të dhënave personale të shtetasve nga PS, përdorimi i paligjshëm, masiv dhe sistematik i parave të buxhetit të shtetit për tjetërsimin e vullnetit të qytetarëve dhe përdorimi i lejeve të legalizimit për vota – cënuan rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar drejtpërdrejtë në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore Qarku Berat. Këto shkelje dhe pasojat e tyre përmbushin kriteret e kërkuara nga nenet 160 dhe 161 të Kodit Zgjedhor për shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve dhe përsëritjen e zgjedhjeve në Qarkun e Berat.

Si përfundim, Pala paditëse, Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim “PD-AN”, bazuar në nenin 42 të Kushtetutës së Shqipërisë, nenin 6 të Konventës Evropiane të të Drejtave të Njeriut, pikat 27 dhe 49 të Kodit të Praktikës së Mirë në Çështjet Zgjedhore dhe nenet 158, 160 dhe 161 të Kodit Zgjedhor, kërkoi: “Pranimi i padisë për shfuqizimin e vendimit nr. 88, datë 21.05.2021 të Komisionit të Ankimeve dhe Sanksioneve (KAS). Shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë të zhvilluara në datën 25.04.2021 në zonën zgjedhore Qarku Berat dhe

urdhërimin e përsëritjes së zgjedhjeve për Kuvendin e Shqipërisë në të gjithë zonën zgjedhore Qarku Berat”.

14. Pala e paditur, Komisioni Qendror i Zgjedhjeve, nëpërmjet përfaqësuesit të tij, gjatë gjykimit pretendoi se *vendimi nr. 88, datë 21.05.2021 i KAS, është i bazuara në ligj dhe në prova dhe si i tillë, duhet të lihet në fuqi dhe paditë duhet të rrëzohen.*

15. Personi i interesuar, Partia Socialiste e Shqipërisë, gjatë gjykimit, nëpërmjet përfaqësuesit të tij, pretendoi se:

i-Paditë e ngritura kundër vendimit të KAS Nr. 88, datë 21.05.2021 janë të pabazuara në ligj dhe në prova dhe duhet të rrëzohen nga Kolegji. Komisioni i Ankimeve dhe Sanksioneve ka vlerësuar drejt dhe saktë të gjitha pretendimet duke interpretuar me përpikmëri ligjin zgjedhor për mbi pavlefshmërinë e zgjedhjeve dhe përsëritjen e tyre.

ii-Neni 160 i Kodit Zgjedhor përcakton si tipar kryesor për shkeljet e ligjit, me qëllim që ato të trajtohen si shkak për pavlefshmërinë e zgjedhjeve, peshën e tyre dëmprurëse mbi zgjedhjet. Në këto raste dëmi mund të vijë edhe nga një shkelje e vetme, por tronditëse për zgjedhësit ose rregullshmërinë e procesit. Përgjatë zgjedhjeve mund të ndodhin parregullsi apo shkelje të shumta, të lehta ose të rënda, të cilat mund të kenë lidhje me aspekte të veçanta të procesit, por jo të gjitha mund të cilësohen “shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor”. Shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetëm shkeljet që ose i pengojnë/largojnë zgjedhësit në masë nga votimi, ose që i detyrojnë ata të votojnë në masë kundër vullnetit të tyre, ose që tjetërsojnë në masë votën e hedhur.

iii-Në interpretim të nenit 125/4 dhe 160 të Kodit Zgjedhor, në çdo rast kërkesa për pavlefshmëri duhet të përmbajë të nominuar qendrën apo qendrat e votimit për të cilat kërkohet pavlefshmëria e rezultatit zgjedhor të miratuar. Secila qendër votimi ka specifikat e veta apo shkaqe të ndryshme, të veçanta ose të përbashkëta për konstatimin e elementëve të pavlefshmërisë së zgjedhjeve dhe kjo gjithmonë në varësi të bazës faktike të pretendimit të parashtruar nga paditësat.

iv-Nga ana e subjektit zgjedhor Partia Demokratike e Shqipërisë janë pretenduar fakte që lidhen me shitblerjen e votës, mohim të se drejtës për të votuar, raste të votimit të shumëfishtë, raste punësimi, dhënie ndihmash etj, por asnjëherë të provuara se sa kanë ndikuar në pengimin/largimin e zgjedhësve nga votimi, në detyrimin e votuesve që të votojnë në një mënyrë të caktuar, apo tjetërsimin e votës. Në asnjë moment nuk pretendohet pavlefshmëri në një apo disa qendra votimi konkrete të qarkut të Berat.

v-Po ashtu ky subjekt ka pretenduar shkelje të ligjit zgjedhor që lidhen me ushtrimin e veprimtarive të ndaluara si miratimi i VKM apo ndryshimeve të VKM, por që nuk janë ankimuar asnjëherë prej tij në KQZ.

vi-Paditësi LSI ka qënë konkret në përcaktimin e qendrave të votimit për të cilat kërkohet pavlefshmëria, por ka dështuar në provueshmërinë e shkeljeve me pasojë pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qendrën e votimit. Për shkak të rezultatit të ngushtë në KAS, u rinumëruan 114 kuti votimi për qendrat e votimit dhe nga ky rinumërim nuk pati ndryshim të rezultatit në mandate zgjedhore për qarkun e Beratit. Në lidhje me pretendimin e ngritur nga LSI se janë konstatuar 50 fletë votimi tepër në procesverbal të dorëzimit, ky pretendim nuk është ngritur në KAS, por në qendrat e votimit sipas Kodit të ri Zgjedhor ka pasur përfaqësues 50% të opozitës dhe 50% të pozitës pikërisht për të garantuar paprekshmërinë e votës dhe pretendimi nuk qëndron.

vii-Përcaktimi i Urdhrit nr. 219, datë 19.04.2021 i Ministrisë të Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale "Për karantinimin e personave që vijnë në Republikën e Shqipërisë nga Republika e Maqedonisë së Veriut dhe Greqia" si një "vendim që pengoi efektivisht 500 mijë emigrantë shqiptarë që jetojnë në Greqi për të ushtruar të drejtën e votës", është kontestuar pa sukses në rrugë ligjore në gjykatën administrative të shkallës së parë Tiranë dhe në gjykatën administrative të Apelit nga subjekti ankues LSI. Subjekti ankues PD nuk ka shfrytëzuar mjetet ligjore për kontestimin e tij. Për këtë arsye, ligjshmëria e urdhrit nuk mund të vihet në diskutim. Efektet e një urdhri të ligjshëm nuk mund të formojnë shkelje. Pa shkelje nuk ka pavlefshmëri.

viii-Lidhur me pretendimin tjetër se në ditën e zgjedhjeve, sipas Ministrisë së Shëndetësisë, numri i personave të infektuar me COVID-19 ishte rreth 23.000, statistika e ofruar nuk saktëson se sa prej tyre janë qytetarë të qarkut të Beratit, e as faktin se sa prej tyre kanë qenë zgjedhës.

ix-Një pretendim i veçantë ka lidhje me numrin anomalisht të lartë të fletëve të votimit të pavlefshme. Në zonën zgjedhore Qarku Beratit numri i këtyre votave është 5292 ose 6.54% e numrit total të votave, por ky numër nuk mund të konsiderohet anomalisht i lartë, sepse mungon baza krahasuese, fakt ky i konstatuar drejt nga KAS.

x-Në tërësinë e tyre, të gjitha faktet apo ngjarjet e pretenduar prej paditësave përveç se janë të paprovueshme për kundërligjshmërinë e tyre, nuk referojnë në të paktën një qendër votimi qarkun e Beratit dhe nuk parashtrihen asnjë arsytim i detajuar sipas kërkeve të ligjit. Ky është tregues i padiskutueshëm se shkaqet e pretenduara nuk janë gjë tjetër vecse parashtrime formale pa asnjë thelb të njohur nga ligji zgjedhor.

xi-Edhe sikur të kishte patur shkelje ligji, këto shkelje duhet që të kenë ndodhur në qendrën e votimit dhe jo në vende të tjera, si edhe të kenë ndikuar në shpërndarjen e mandateve.

xii-Sipas nenit 160, pika 4 të K.Z parashikohet se "Shqyrtimi i kërkesave bëhet sipas procedurave të percaktuara në pjesën X të këtij Kodi. KQZ-ja, në marrjen e vendimit për pavlefshmërinë e zgjedhjeve, mund konsultohet me KZAZ-në përkatëse". Nga kjo dispozite kuptojmë se shklejet përveçse, duhet të kenë ndodhur në ambientet e qendrës së votimit, duhet që të jetë mbajtur edhe një raport nga K.Z.A.Z ose informationi t'i jete referuar KZAZ me shkrim nga qendra e votimit.

xii-Për sa kohë, në asnjë moment nuk provohet sipas ligjit pavlefshmëria e zgjedhjeve në qendrën e votimit, edhe kërkimi tjetër për përsëritjen e tyre sipas nenit 161 të Kodit Zgjedhor mbetet i pa bazuar në ligj dhe në prova.

III. Arsyetimi i Kolegjit Zgjedhor Gjyqësor:

16. Kolegji thekson se palët paditëse, subjektet zgjedhorë Koalicioni "Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim (PD-AN)" dhe "Partia Lëvizja Socialiste për Integrim" me paditë objekt gjykimi kanë kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve të zhvilluara për në Kuvendin e RSH, në datë 25.04.2021, për qendra të votimit në zonën zgjedhore të qarkun Berat, konkretisht për 24 qendra - Partia Lëvizja Socialiste për Integrim dhe për të gjitha qendrat- PD-AN.

17. Kolegji thekson se në Kodin Zgjedhor janë parashikuar rregulla për përgatitjen, zhvillimin, administrimin, mbikqyrjen dhe shpalljen e rezultatit të zgjedhjeve (neni 1 para. 1). Përmes këtyre rregullimeve ligjore garantohet parashikimi kushtetues për të siguruar zgjedhje të lira dhe të barabarta (neni 1, para. 3 i Kushtetutës), si dhe votë të lirë, fshehtë dhe barabartë për qytetarët (neni 45, para. 4 i Kushtetutës). Në kuadër të garantimit të së drejtës së votës, si dhe zgjedhje të lira dhe të barabarta, ligjvënësi në Kodin Zgjedhor, ka përcaktuar rastet e shpalljes së pavlefshmërisë së zgjedhjeve. Konkretisht, në nenin 160 Kodi Zgjedhor parashikon ndër të tjera e:

“1. KQZ-ja kryesisht ose me kërkesë të subjekteve zgjedhorë, i shpall zgjedhjet të pavlefshme në një apo më shumë qendra votimi, në rast se:

- a) Kanë ndodhur shkelje të ligjit, të cilat kanë cënuar rëndë procesin zgjedhor ose kur tërësia e shkeljeve të ligjit, sipas kësaj shkronje, të ndodhura në ato qendra votimi mund të ketë cënuar procesin zgjedhor në një masë të tillë, që mund të ketë ndikuar në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore;*
- b) Kanë ndodhur fatkeqësi natyrore në përmasa të tilla, që kanë penguar pjesëmarrjen e zgjedhësve në votim; ose*
- c) Votimi nuk ka filluar apo është pezulluar për më shumë se pesë orë.*

...

3. Kërkësa për shpalljen e pavlefshme të zgjedhjeve duhet të përmbajë shkaqet ligjore përshkrimin e rasteve të shkeljeve dhe arsyetimin e detajuar për pasojën...”

18. Sipas parashikimit të mësipërm ligjor, subjektet zgjedhore gëzojnë të drejtë për të kërkuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një ose më shumë qendra votimi duke paraqitur shkaqet ligjore, përshkrimin e rasteve të shkeljeve dhe arsyetimin e detajuar për pasojën e tyre. Kolegji vë në dukje se në interpretim të nenit 160 paragrafi 1 gërma “a” të Kodit Zgjedhor, në rastet e kërkesës për shpallje të pavlefshme të zgjedhjeve në një apo më shumë qendra votimi, vlerësimi i “shkeljes” duhet bërë nisur nga kritere objektive. Në këtë drejtim, Kolegji thekson se në kuptim të nenit 169 pika 1 gërma “a” të Kodit Zgjedhor, subjekti zgjedhor ankues duhet a) të evidentojë veprimeve apo mosveprimeve, të cilat pretendohen si shkelje të ligjit; b) të provojë ekzistencën e shkeljeve të pretenduara; si dhe c) të provojë lidhjen shkakësore midis shkeljes së pretenduar dhe pasojës, cënimit të rëndë të procesit zgjedhor.

19. Kolegji thekson se nuk ka rëndësi nëse shkeljet janë një ose më shumë, por me rëndësi është që të provohet se “shkelja” apo “shkeljet” të jenë të një shkalle të tillë që kanë vënë në rrezik dhe kanë cënuar zhvillimin e procesit zgjedhor sipas parimeve kushtetuese dhe atyre ligjore (shih pikën 17). Në këtë kuptim subjektet zgjedhorë ankues duhet të provojë qartazi shkeljen apo shkeljet ligjore në procesin zgjedhor, si dhe lidhjen shkakësore të drejtëpërdrejtë midis shkeljes apo shkeljeve dhe cënimit të rëndë të procesit zgjedhor. Pikërisht, evidentimi i shkeljes apo shkeljeve konkrete, argumentimi i lidhjes shkakësore midis shkeljes apo shkeljeve dhe cënimit të procesit zgjedhor, do të mund të krijonte bindjen mbi bazueshmërinë e kërimit për pavlefshmëri të zgjedhjeve në një ose më shumë qendra votimi.

20. Kolegji vë në dukje se neni 160 para.1 i Kodit Zgjedhor në pikat “b” dhe “c” parashkon raste të pavlefshmërisë së një apo më shumë qendra votimi që lidhen ekskluzivisht me pjesëmarrjen në votim dhe procedurën e votimit. Konkretisht, mosfillimi i votimit apo pezullimi i tij për më shumë se pesë orë, është rasti i parashikuar nga gërma “c” që mjafton të provohet që ka ndodhur dhe i bën zgjedhjet në një apo disa qendra votimi të pavlefshme, pa u lidhur me ekzistencën e ndonjë pasoje tjetër.

21. Në gërmën “b” të paragrafit të parë, të nenit 160 është parashikuar si shkak për pavlefshmërinë e zgjedhjeve në një apo disa qendra votimi, rasti i ndodhjes së fatkeqësisë natyrore, që duhet të jetë në përmasa të tilla që pengon pjesëmarrjen e zgjedhësve në votim. Ligji

nr.45/2019 “Për mbrojtjen civile”, në nenin 3 parashikon se “*Fatkeqësi natyrore*” janë fatkeqësitë që shkaktohen nga dukuri natyrore ekstreme, që lidhen me tërmetet, përmbytjet dhe vërshimet e ujit, temperaturat ekstreme dhe të tejzgjatura, rrëshqitjet arkitektonike, ortekët, erërat e forta në tokë dhe në det, zjarret masive në pyje, sëmundjet infektive masive dhe dukuri të tjera që ndikojnë në jetën e njerëzve, gjënë e gjallë, pronën, trashëgiminë kulturore dhe mjedisin”. Në nenin 4 të ligjit përcaktohet se: “1. Çdo person ka të drejtën e mbrojtjes nga fatkeqësitë natyrore dhe fatkeqësitë e tjera. 2. Në rastet e fatkeqësive natyrore dhe të fatkeqësive të tjera, mbrojtja dhe shpëtimi i jetës së njerëzve kanë prioritet mbi çdo aktivitet tjetër të mbrojtjes civile”. Me VKM nr. 243, datë 24.03.2020 është shpallur e gjendjes së fatkeqësisë natyrore në të gjithë Republikën e Shqipërisë për shkak të epidemisë së shkaktuar nga COVID-19. Kolegji thekson se sipas parashikimit ligjor të neni 160 të Kodit Zgjedhor gjendja e fatkeqësisë natyrore duhet të jetë e atyre përmasave, që të pengojnë pjesëmarrjen e zgjedhësve në votime. Kolegji vlerëson se kriza e shëndetit publik e shkaktuar nga “COVID-19” në vitin 2020, ka shkaktuar dëme të mëdha ekonomike dhe shëndetësore madje dhe të humbjes së jetëve njerëzore. Gjatë vitit të kaluar 2020 dhe në vijim, u evidentua qartazi se jo vetëm vendet në zhvillim, por edhe vendet e zhvilluara dhe me demokraci të konsoliduar u gjendën përballë vështirësive të mëdha në situatën e krijuar nga pandemia e “COVID-19”. Në këtë situatë synimi kryesor është mbrojtja e jetës dhe shëndetit të qytetarëve. Por nga ana tjetër, kjo periudhë e vështirë ka përballur shtetet dhe shoqëritë me sfida të tjera, që janë thelbësore për të garantuar demokracinë. Një nga këto sfida është dhe organizimi dhe zhvillimi i procesve zgjedhore, siç janë dhe zgjedhjet për Kuvendin e Shqipërisë datë 25 Prill 2020. Në këtë kuptim institucionet shtetërore, publike, subjektet zgjedhore, shoqëria civile në kuadër të zhvillimit të zgjedhjeve në periudhën e pandemisë Covid-19, duhet të veprojnë dhe bashkëpunojnë me qëllim që të garantojnë mbrojtjen e të drejtave themelore kushtetuese dhe më e rëndësishme, të drejtën e jetës dhe shëndetit të individit.

22. Ndërkohë siç është trajtuar më lart (shih pikën 18) rasti i pavlefshmërisë së zgjedhjeve në një apo disa qendra votimi i parashikuar nga neni 160 para.1, gërma “a” i Kodit Zgjedhor i referohet si shkeljeve të pretenduara gjatë situatës parazgjedhore dhe/ose gjatë zhvillimit të procesit të zgjedhjeve. Kodi Zgjedhor ka përcaktuar një kategori shkeljesh, të cilat çënojnë procesin zgjedhor dhe që përbëjnë kundravajtje administrative. Konkretisht, në pjesën XIII të Kodit Zgjedhor “Përgjegjësitë dhe sanksionet” përcaktohen rastet konkrete të shkeljeve dhe masat që merren në lidhje me to. Në këtë drejtim Kolegji gjen të drejtë arsyetimin e bërë nga KAS, sipas të cilit “*Shkelje që çënojnë rëndë procesin zgjedhor janë vetëm shkeljet që i pengojnë/largojnë zgjedhësit në masë nga votimi ose që i detyrojnë ata të votojnë në masë kundër vullnetit të tyre, ose që tjetërsojnë në masë votën e hedhur*”. Kolegji thekson se shkeljet që të sjellin shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve në një apo disa qendra votimi, duhet të jenë të asaj shkalle që shkaktojnë pamundësinë reale për të përcaktuar dëshirën dhe vullnetin e zgjedhësve. Kolegji vlerëson se evidentimi dhe provueshmëria e një shkelje apo shkeljeve të caktuara, duhet të pasohet nga vërtetimi i faktit që nga shkelja e kryer, ishte shtrembëruar apo tjetërsuar vullneti i zgjedhësve dhe rrjedhimisht ishte ndryshuar rezultati i zgjedhjeve. Kolegji vlerëson se e rëndësishme është ruajtja e ligjshmërisë së procesit zgjedhor dhe garantimi i votës së lirë. Për pasojë, shpallja e pavlefshmërisë së zgjedhjeve në një ose disa qendra zgjedhore mund të bëhet për arsye shkelje të rënda të ligjit. Sa më sipër, Kolegji thekson se shkeljet që janë kryer dhe që kanë çënuar rëndë procesin zgjedhor, sipas pretendimeve të paraqitura në gjykim nga palët paditëse, duhet të bazohen në prova, vlerësimi i të cilave do të kryhet përmes një gjykimit e drejtë dhe të arsyeshëm. Nga ana tjetër sipas nenit 11 të KPrC dhe nenit 136 të Kodit Zgjedhor palët paditëse kanë detyrimin të provojnë pretendimet e tyre. Subjektet zgjedhore në kupim të

nenit 136 të Kodit Zgjedhor kanë të drejtë të kërkojnë marrjen e provave, por nëse provojnë që nuk është bërë e mundur sigurimi i tyre nga vetë subjekti pretendues, duke treguar edhe shkaqet përkatëse. Neni 136 parashikon se vetë KQZ-ja mund të angazhohet në marrjen e këtyre provave, kur subjekti ankimues nuk ka mundur t'i sigurojë vetë provat. Kolegji vlerëson se kjo gjë mund të realizohet atëherë kur pala në mënyrë bindëse dhe pa ekuivoqe, provon faktin se kjo provë ekziston dhe ajo është gjendur në pamundësi për të siguruar marrjen e saj dhe për këtë arsye i drejtohet KQZ-së, për marrjen e proves, si dhe është e nevojshme për të provuar faktin e pretenduar. Kolegji vlerëson të theksojë faktin se pretendimet lidhur me ekzistencën e provave që provojnë shkeljet e kryera, nuk duhet të jenë formale, në kuadër të retorikës politike. Për fundimisht Kolegji rithekson se në interpretim të ligjit zgjedhor, subjekti ankimues ka detyrimin të paraqesë provat, dhe nëse nuk ka mundur t'i sigurojë vetë, duhet të paraqesë të dhëna të mjaftueshme dhe bindëse për ekzistencën e provës pranë një institucioni të caktuar shtetëror/publik, si dhe të shpjegojë qartazi faktit që kërkon të provojë.

23. Filimisht Kolegji vlerëson të analizojë kërkesën e palës paditëse subjekti zgjedhor “Partia Demokratike – Aleanca për Ndryshim” për marrje të provave pranë institucioneve të ndryshme për të provuar pretendimet e paraqitura në këtë gjykim në lidhje me pavlefshmërinë e zgjedhjeve, kërkesë që e kishte paraqitur edhe pranë KAS dhe që nuk ishte pranuar me argumentin se subjekti ankues nuk ka bërë përpjekje për të siguruar paraprakisht provat, sikurse kërkon neni 136/1/c i Kodit Zgjedhor, si dhe informacionet e kërkuara nuk gëzojnë cilësinë e provës, sipas KPrCivile dhe për këtë shkak nuk mund të kërkohej si të tilla. Kolegji kërkesën për marrjen e informacioneve pranë institucioneve të ndryshme, të cilat sipas palës paditëse subjekti zgjedhor “Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim”, i konsideron prova në mbështetje të pretendimit të saj, e rrëzoi në seancë gjyqësore, pasi u vlerësua se këto informacione të kërkuara për t'u marrë nuk ishin mjaftueshmërisht konkrete për nevojën e këtij gjykimi. Pas analizës së mësipërme, Kolegji analizon në vijim pretendimet epalëve paditëse për pavlefshmëri të zgjedhjeve në qarkun e Beratit.

Prendimet për paraqitje të një numri të konsiderueshëm të kallëzimeve penale pranë SPAK apo Prokurorive të rretheve gjyqësore, për konsumim të veprave penale në procesin zgjedhor.

24. Kolegji i qëndron argumentimeve të bëra nga KAS në lidhje me këtë pretendim. Kolegji konsideron se paraqitja e kallëzimeve penale, jo domosdoshmërisht nënkupton se realisht është kryer një veprë penale. Prokuroritë e rretheve gjyqësore apo Prokuroria e posaçme, sipas kompetencave respektive, kanë të drejtë dhe njëkohësisht detyrim kushtetues dhe ligjor që të hetojnë veprat penale dhe të ushtrijnë ndjekjen penale ndaj kujtdo që dyshohet se kryen veprë penale, duke përfshirë edhe veprat penale që kryhen para, gjatë apo pas procesit zgjedhor. Sipas legjislacionit penal ekzistenca e kryerjes së veprës penale dhe autorësia e saj konfirmohen me një vendim gjyqësor të formës së prerë. Kolegji thekson se në gjykim nuk u paraqit asnjë provë nga palët paditëse përsa i përket zonës zgjedhore/qarku Berat, që kryerja e krimeve të pretenduara zgjedhore ka cënuar rëndë procesin zgjedhor, duke ndikuar në vullnetin e zgjedhësve për të marrë pjesë apo jo në votime, si dhe në tjetërsimin e votës së tyre. Kolegji nuk mund të pranojë apriori pretendimin për ekzistencë të shkeljes apo shkeljeve, të ngritura në nivelin e një veprë penale, thjesht sepse është paraqitur një kallëzim penal. Aq më tepër që në çdo rast, edhe nëse do të paraqiteshin vendime gjyqësore të formës së prerë ku të evidentohet kryerja e veprave penale gjatë procesit zgjedhor, Kolegji do të vlerësonte nëse kundërligjshmëria e veprimeve (të konsideruara si veprë penale me vendim gjyqësor të formës së prerë) kishte cënuar në atë masë procesin zgjedhor, që mund të legjitimonte kërkesën për pavlefshmëri të zgjedhjeve në zonën

zgjedhore përkatëse. Sa më sipër pretendimi i palëve paditëse i sipërcituar është i pabazuar në prova dhe ligj.

Pretendimet për përdorimin e fondeve publike për fushatën zgjedhore.

25. Pala paditëse ka pretenduar se një sërë aktesh normative të qeverisë, si dhe të Këshillit Bashkiak Berat janë miratuar dhe nxjerrë gjatë periudhës së ndalimit dhe për pasojë kanë ndikuar procesin zgjedhor (në favor të subjektit zgjedhor PS) duke e bërë të pavlefshëm. KAS ka arsyetuar se VKM nr. 1076, datë 24.12.2020 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr. 555, datë 11.8.2011, të Këshillit të Ministrave, “Për miratimin e strukturës dhe të niveleve të pagave të punonjësve me arsim të lartë dhe të punonjësve të infermieristikës në sistemin e ministrisë së shëndetësisë dhe njësinë mjekësore ushtarake pranë spitalit universitar të traumës, si dhe për trajtimin e personelit mjekësor në strukturat e forcave të armatosura”, të ndryshuar” ka dalë brenda periudhës së ndalimit dhe sjell rritje pagash për kategori të caktuara punonjësish publikë. Ndërsa VKM nr. 1044, datë 18.12.2020 “Për një shtesë në vendimin nr. 929, datë 17.11.2010, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe përdorimin e fondit të veçantë”, të ndryshuar” është miratuar përpara fillimit të periudhës së ndalimit, prandaj nuk përbën shkelje, sikurse miratimi i vendimit nr. 1102, datë 24.12.2020 “Për përcaktimin e kritereve bazë të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë e zhvillimin rural, për vitin 2021” nuk përbën shkelje, sepse ai është vendim procedurash dhe kritereve lidhur me një fond që është dhënë me ligjin për buxhetin e vitit 2021. Sipas KAS shkelja e kryer në favor të subjektit zgjedhor PS me nxjerrjen e VKM nr. 1076, datë 24.12.2020 formon kundërvajtje administrative sipas nenit 172 të Kodit Zgjedhor. Kas argumenton po ashtu se nga pohimet e përfaqësuesve administratës së KQZ-së rezulton se PD nuk ka bërë ankim në KQZ për këtë shkelje. Po ashtu KAS argumenton se në këtë kategori pretendimi bën pjesë edhe vendimi nr. 21, datë 29.03.2021 i Këshillit Bashkiak “Për miratimin e kërkesës së Bashkisë Berat së bashku me dokumentacionin tekniko-ligjor për akordimin e ndihmës financiare për familjet banesat e të cilëve janë dëmtuar nga zjarri si dhe nga tërmeti i vitit 2019 nga buxheti i Bashkisë vitit 2020 “Programi Emergjencat Civile” KAS konstaton se ky vendim përbën kundërvajtje administrative pasi ka sjellë lehtësim financiar për 7 përfitues. Por subjekti ankues nuk ka vënë në lëvizje KZHZ, sipas përcaktimeve të nenit 172 të Kodit Zgjedhor.

KAS konstaton se vendimi nr. 22, datë 29.03.2021, “Për një ndryshim në vendimin nr. 60, datë 18.12.2019 të Këshillit Bashkiak Berat “Për sistemin e taksave dhe tarifave vendore në Bashkinë e Beratit”, ka lidhje me afate dhe procedura. Ky vendim nuk sjell përfitime, nuk ul detyrimet, nuk fal taksat, por vetëm shtyn afatin, për një shkak ligjor të besueshëm dhe të justifikueshëm. Për këtë arsye, nuk formon shkelje në kuptim të pikës 4 të nenit 91 të Kodit Zgjedhor.

26. Kolegji thekson se neni 91 i Kodit Zgjedhor parashikon se: “*Katër muaj para datës së zgjedhjeve deri në formimin e qeverisë së re pas zgjedhjeve ndalohet propozimi, miratimi ose nxjerrja e akteve ligjore ose nënligjore, të cilat parashikojnë dhënien e përfitimeve për kategori të caktuara të popullsisë të tilla si aktet që parashikojnë rritjen e pagave, pensione, mbështetjes ekonomike apo sociale, uljen ose heqjen e taksave, vendosjen e amnistive fiskale, privatizimin apo dhënien e pasurive a të shpërblimeve etj. përveçse kur nisma kushtëzohet nga gjendje të faktkeqësisë natyrore*”. Kolegji gjen me vend arsyetimin e përdorur nga KAS në lidhje me dy aktet përkatëse VKM nr.1044 datë 18.12.2020 “Për një shtesë në vendimin nr. 929, datë 17.11.2010, të Këshillit të Ministrave, “Për krijimin dhe përdorimin e fondit të veçantë”, të ndryshuar” dhe VKM nr.1102 datë 24.12.2020 “Për përcaktimin e kritereve bazë të sektorëve që do të mbështeten dhe të masës së financimit nga fondi i programit për bujqësinë dhe zhvillimin

rural për vitin 2021”. Dukshëm vendimi nr.1044/2020 është miratuar përpara fillimit të periudhës së ndalimit të parashikuar në nenin 91/4 të Kodit Zgjedhor, ndërsa VKM nr.1102/2020 nuk mund të kategorizohet tek aktet që citon dispozita e sipërcituar, neni 91/4 i Kodit Zgjedhor.

27. Në lidhje me VKM nr. 1076 datë 24.12.2020 “Për disa ndryshime dhe shtesa në vendimin nr.555 datë 11.08.2011 të KM “Për miratimin e strukturës dhe të niveleve të pagave të punonjësve me arsim të lartë dhe të punonjësve të infermieristikës në sistemin e ministrisë së Shëndetësisë dhe njësinë mjekësore ushtarake pranë spitalit universitar të traumës, si dhe për trajtimin e personelit mjekësor në strukturat e forcave të armatosura të ndryshuar”, si dhe vendimi nr. 21, datë 29.03.2021 i Këshillit Bashkiak “Për miratimin e kërkesës së Bashkisë Berat së bashku me dokumentacionin tekniko-ligjor për akordimin e ndihmës financiare për familjet banesat e të cilëve janë dëmtuar nga zjarri si dhe nga tërmeti i vitit 2019 nga buxheti i Bashkisë vitit 2020 “Programi Emergjencat Civile”, Kolegji ashtu si dhe KAS konstaton se janë nxjerrë brenda afatit katër mujor që përcakton neni 91/4 i Kodit Zgjedhor, nga dita e zgjedhjeve. Kolegji Kolegji vë në dukje se KAS argumenton se nga verifikimet e kryera, subjekti zgjedhor përkatës nuk ka bërë ankim në KQZ për këtë shkëlje, në kuadër të konsiderimit të saj si “kundërvajtje administrative”. Kolegji vlerëson se ligji zgjedhor ka parashikuar rregullat për të garantuar një fushatë zgjedhore, që të passjellë zhvillimin e zgjedhjeve të lira dhe demokratike. Për subjektet që kryejnë shkëlje, ligji zgjedhor ka parashikuar edhe pasojat, duke i konsideruar shkëlje të caktuara si kundërvajtje administrative, që në rastin konkret për shkljet e pretendura nuk rezulton të ketë vendimmarrje administrative në këtë drejtim. Kolegji vlerëson se pala paditëse nuk arriti të provonte se pikërisht miratimi i këtyre akteve të sipërcituara, nënligjore/administrative, kishte cënuar rëndë procesin zgjedhor, me pasojë ndryshimin e votës së zgjedhësve apo të kishte ndikuar në ndarjen e mandateve në zonën zgjedhore përkatëse. Thjesht evidentimi i kryerjes së këtyre shkëljeve në miratimin e akteve të sipërcituara, në vlerësim të Kolegjit, nuk mund të passjellë disponimin mbi pavlefshmërinë e zgjedhjeve në zonën zgjedhore të qarku Berat. Sa më sipër, ky pretendim i palës paditëse do të konsiderohet i pabazuar në prova dhe ligj.

Pretdimet në lidhje me pamundësinë e votimit të shtetasve shqiptarë që jetojnë jashtë vendit dhe të karantinuar.

28. Pala paditëse parashtron se mosgarantimi i të dretjës për votim të shtetasve shqiptar me banim jashtë vendit ka cënuar rëndë procesin zgjedhor dhe për pasojë zgjedhjet e qarkut Berat duhet të shpallen të pavlefshme. Kodi zgjedhor ka parashikuar mundësinë që edhe shtetasve shqiptarë që jetojnë jashtë vendit, t'u garantohet e drejta e votës. Siç ka argumentuar KAs në vendimin objekt gjykimi, në nenin 20/1/dh të Kodit Zgjedhor përcaktohet kompetenca e Komisionit Rregullator (që janë të zgjedhur nga Kuvendi) për të shqyrtuar dhe miratuar aktet me karakter normativ lidhur me rregullat për regjistrimin e votuesve nga jashtë vendit, për procedurat e votimit të tyre, administrimin dhe numërimin e votave etj. Sipas vendimit të KAS konstatohet se për zgjedhjet e përgjithshme të datës 25.04.2021, kjo gjë nuk është realizuar nga ana e Komisionit Rregullator dhe rrjedhimisht nuk është mundësuar votimi i shtetasve shqiptarë që jetojnë jashtë vendit.

29. Kolegji thekson se jemi në kushtet kur pamundësia e realizimit të votimit të shtetasve shqiptarë jashtë vendit (në vendet ku jetojnë) nuk do të mund të konsiderohet shkëlje që passjell pavlefshmëri të zgjedhjeve në qarkun Berat, pasi nuk argumentohet dhe nuk provohet nga pala paditëse lidhja shkakësore midis një situatë të mosrealizimit të procesit të votimit, për shtetasit shqiptarë që banojnë jashtë vendit, me cënimin e pretenduar të procesit zgjedhor në qarkun

Berat. Pikërisht, mosmarrja e masave për të mundësuar ushtrimin e së drejtës së votës nga shtetasit shqiptarë jashtë vendit, në shtetet që jetojnë, nuk mund të passjellë shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve në zonën zgjedhore përkatëse, duke mohuar të drejtën e votuesve që kanë ushtruar të drejtën e votës. Ky është një pretendim që nuk mund të paraqitet para Kolegjit dhe pas pjesëmarrjes në zgjedhje të subjektit zgjedhor, për arsye se me këtë pretendim të palës paditëse nuk duhet të ishin zhvilluar fare zgjedhjet e 25 prillit 2020 nëse nuk do ishte rregulluar me akt normativ të Komisionit Rregullator votimi i shtetasve shqiptar që jetojnë jashtë vendit. Kjo, pasi sipas palës paditëse përndryshe zgjedhjet janë të pavlefshme dhe për pasojë të tilla do të vijonin të ishin derisa të miratohej një akt normativ për votimin e zgjedhësve me banim jashtë vendit. Pa analizuar më tej Kolegji, thekson se mosvotimi i zgjedhësve me banim jashtë vendit nuk përbën shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve në kuptim të nenit 160 të Kodit Zgjedhor.

30. Pala paditëse po ashtu pretendoi se zgjedhjet në qarkun Berat duhet të shpallen të pavlefshme për shkak se me Urdhrin nr. 219 datë 19.04.2021 “Për karantinimin e personave që vijnë në R.Sh. nga Republika e Maqedonisë së Veriut dhe Greqia”, nxjerrë nga Ministri i Shëndetësisë dhe Mbrojtjes Sociale, u është mohur e drejta e votimit shtetasve shqiptar që jetojnë në këto shtete. Kolegji thekson se siç ka argumentuar KAS, urdhri në fjalë, është kundërshtuar gjyqësisht në Gjykatën Administrative të Shkallës së Parë Tiranë dhe në Gjykatën Administrative të Apelit nga subjekti ankues LSI, por nuk është disponuar për shfuqizimin apo ndryshimin e tij. Kolegji vë në dukje se urdhri ka qenë në fuqi dhe është nxjerrë, për të parandaluar përhapjen e virusit SARS COV 2, në kuadër të masave që janë marrë përgjatë periudhës së pandemisë “COVID 19 duke parashikuar karantinimin 14 ditor për shtetasit që hyjnë në Shqipëri nga Republika e Greqisë dhe Maqedonisë së Veriut gjatë periudhës 20.04.2021 deri më 03.05.2021. Kolegji thekson se urdhri është nxjerrë dhe i referohet edhe periudhës së festave fetare (Pashkët), periudhë gjatë së cilës normalisht kontaktet midis njerëzve janë më të shumta dhe rrjedhimisht pasohet me shtim të udhëtimeve ndërshtetase. Kolegji vlerëson se pala paditëse nuk provon se nxjerrja e këtij urdhri ka patur ndikim të atillë në procesin zgjedhor në qarkun Berat, sa të mund të disponohet mbi pavlefshmërinë e zgjedhjeve. Pra, pretendimi është hipotetik dhe i përgjithshëm pa u provuar cënimi i rëndë i pretenduar i procesit zgjedhor në qarkun Berat. Sa më sipër, ky pretendim është i pabazuar në prova dhe ligj.

31. Pala paditëse ka pretenduar se në ditën e zgjedhjeve kanë qenë 23,000 të infektuar me “COVID 19” dhe kjo gjë ka passjellë pamundësinë e ushtrimit të së drejtës së votës nga ana e tyre, duke u konsideruar si një mohim *de facto* i së drejtës për të votuar. Kolegji vë në dukje se Kodi Zgjedhor, nuk parashikon mundësinë e votimit në distancë për zgjedhësit që ndodhen në territorin shqiptar. Kolegji vë në dukje se në kuadër të mospërhapjes së virusit SARS COV 2 janë miratuar rregulla ligjore për izolim të personave të infektuar. Kolegji vlerëson se në situatën pandemike COVID-19, duke pasur parasysh synimin për mbrojtjen e të drejtës së jetës dhe shëndetit, mosvotimi i personave të sëmurë me virusin SARS COV 2, duke qenë se kanë qenë në izolim, nuk konsiderohet shkelje e tillë që cënon rëndë procesin zgjedhor, me pasojë pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qarkun Berat. Madje nuk provohet sesa ndikim ka pasur ky numër në shkallë vendi në qendrat e votimit në qarkun e Beratit dhe sa prej tyre kanë qenë zgjedhës dhe madje në këtë qark. Sa më sipër, ky pretendim është i pabazuar në ligj dhe prova.

Pretendimet për krijimin, nga ana e subjektit zgjedhor Partia Socialiste e Shqipërisë, të një bazë të dhënash personale (database) për një numër të konsiderueshëm zgjedhësish.

32. Pala paditëse pretendon se mbajtja e të dhënave për një numër të konsiderueshëm të zgjedhësve, në të cilat gjenin pasqyrim në mënyrë aluduese preferencat politike, i njohur ndryshe, referuar edhe nga jehona në media që pati ky lajm, “skandali i patronazhistëve”, ka ndikuar në vullnetin e votuesve duke bërë zgjedhjet e pavlefshme në qarkun Berat. Kolegji thekson se pala paditëse nuk provoi në gjykim ndikimin e strategjisë së pretenduar se është ndjekur lidhur me “patronazhistët”, tek personat që kanë ushtruar të drejtën e votës duke ndikuar mbi vullnetin e zgjedhësve për pjesëmarrje në votime apo për preferencat e tyre përkundrejt partive politike në qarkun Berat. Kolegji vë në dukje se të dhënat personale duhet të mbrohen sipas parashikimeve të ligjit nr.9887/2008 “Për mbrojtjen e të dhënave personale”, ku parashikohen mekanizmat apo rrugët ligjore që ndiqen për të garantuar mbrojtjen e tyre. Në vijim, referuar natyrës së këtij gjykimi, Kolegji nuk e gjen me vend të argumentojë më tej lidhur me këtë pretendim të paraqitur në gjykim, pasi në kompetencë të Kolegjit është vlerësimi nëse “fenomeni” i pretenduar si më lart, i konsideruar si shkelje nga pala paditëse, ka ndikuar ose jo në një masë të rëndë në çënimin e procesit zgjedhor. Kolegji i qëndron përfundimit se nuk provohet që ky fenomen të ketë ndikuar në vullnetin e zgjedhësve për pjesëmarrje në votime apo lidhur me preferencat e tyre partiake në qarkun e Beratit.

Pretendimet në lidhje me fenomenin e “shitblerjes së votës”, “përfshirjes në fushatën zgjedhore të personave me rekorde kriminale”.

33. Pala paditëse pretendoi se në qarkun e Beratit si në qarqe të tjera është vënë re fenomeni i shitblerjes së votës dhe përfshirjes në fushatë të personave me precedent penal dhe për këtë fenomen ka paraqitur kallëzime penale në prokurori në rrethe dhe në SPAK. Sipas palës paditëse ky fenomen është konstatuar edhe në Deklaratën e Gjetjeve dhe Rekomandimeve Paraprake të OSBE/ODIHR. Kjo sipas palës paditëse ka çënuar rëndë procesin zgjedhor dhe për pasojë i bën të pavlefshme zgjedhjet në qarkun e Beratit. Kolegji vë në dukje se këto pretendime janë të përgjithshëm dhe të tilla që nuk provojnë rast konkret të ndikimit në shtrembërimin e votës së votuesve dhe rrjedhimisht në çënimin të rëndë të procesit zgjedhor në qarkun Berat. Kolegji vlerëson se nga pala paditëse, nuk u arrit që të argumentohet lidhja shkakësore midis fenomenit të “shitblerjes së votës” apo “përfshirjes në fushatë zgjedhore të personave me rekorde kriminale”, edhe sikur të provohet ky pretendim, me pasojën e ardhur në çënim të procesit dhe rezultatin të zgjedhjeve. Kolegji rithekson se pavlefshmëria e zgjedhjeve duhet të bazohet në prova që qartësisht evidentojnë çënimin e rëndë të procesit zgjedhor nga veprimet e kryera në shkelje të ligjit dhe jo të bazohet në hamendësime të përgjithshme. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazuar në prova dhe ligj.

Pretendimi mbi përdorimin e burimeve shtetërore në fushatën zgjedhore, në dhënien e lejeve të legalizimit, ndihmave, dhënie e përfitimeve nga skemat shtetërore, rritjen e punësimit, intimidimi i punonjësve të administratës shtetërore etj.

34. Pala paditëse pretendoi se nga PS, partia qeverisëse, janë përdorur ndër të tjera burimeve shtetërore në fushatën zgjedhore, janë dhënë leje të legalizimit, ndihmë ekonomike, përfitime nga skemat shtetërore, rritja e njerëzve të punësuar, si dhe janë intimiduar punonjësit e administratës publike në kundërshtim me Kodi Zgjedhor dhe vendimin nr. 9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ. Sipas palës paditëse kjo ka ndikuar në vullnetin e votuesve duke çënuar rëndë procesin zgjedhor dhe për pasojë zgjedhjet në qarkun Berat duhet të konsiderohen të pavlefshme. Kolegji vë në dukje se pala paditëse nuk provon lidhjen shkakësore midis këtyre veprimtarive me pasojën që pretendohet se ka ardhur dhe konkretisht çënim të rëndë të procesit

zgjedhor në qarkun Berat. Kolegji vë në dukje se veprimtari të tilla të pretenduar të kryera në kundërshtim me rregullimet e Kodit Zgjedhor dhe vendimit nr. 9/2020 të Komisionit Rregullator të KQZ, nuk provohet nga pala paditëse se kanë pasur ndikim në pjesëmarrjen e zgjedhësve në votime dhe në preferencat politike të tyre. Përsa kohë që nuk arrihet të provohet cënimi konkret i procesit zgjedhor në qendrat e votimit të qarkut Berat nga këto veprimtari të ndaluara, atëherë pretendimi për pavlefshmëri të zgjedhjeve në të gjitha qendrat qarkut Berat është i pabazuar në prova dhe ligj. Kolegji gjen me vend të ritheksoj së pretendimet në lidhje me këto “fenomene” të pretenduara se kanë ndodhur, citohen në mënyrë të përgjithshme dhe nuk faktojnë ndikimin mbi procesin zgjedhor, në atë nivel, që mund të passjellin pavlefshmëri të zgjedhjeve. Kolegji rithekson se pala paditëse në kuptim të nenit 160 të Kodit Zgjedhor duhet të provonte ndikimin në procesin zgjedhor në një qendër votimi ose disa të tilla të caktuara të veprimtarinë ndaluese konkrete që pretendohet se është kryer. Kolegji rithekson se pavlefshmëria e zgjedhjeve duhet të bazohet në prova që qartësisht evidentojnë cënimin e rëndë të procesit zgjedhor nga veprimet e kryera në shkelje të ligjit dhe jo të bazohet në hamendësime të përgjithshme dhe të pafaktuara. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazuar në prova dhe ligj.

Pretendimet mbi miratimin e ndryshimeve kushtetuese me ligjin nr.115/2020, ndryshimeve në ligjin “Kodi Zgjedhor” me ligjin 118/2020, pa pëlqim të subjektit ankues.

35. Pala paditëse ka pretenduar se ndryshimet e njëanshme të Kodit Zgjedhor nga Partia Socialiste kanë shkelur marrëveshjen konsensuale me KQZ-në, që u evidentuan si problematikë edhe nga Misioni i OSBE/ODIHR. Sipas palës paditëse në opinionin e tyre të përbashkët, Komisioni i Venecias të Këshillit të Evropës dhe ODIHR-i shprehën keqardhje që procedurat e miratimit të ndryshimeve në Kushtetutë dhe në Kodin Zgjedhor kishin qenë jashtëzakonisht të nxituara dhe që nuk ishin paraprirë nga një proces i duhur konsultimi. Kolegji vë në dukje se pretendimi për pavlefshmëri të zgjedhjeve në qendrat e votimit të qarkut Berat për shkak të ndryshimeve kushtetuese dhe ligjore në mënyrë të njëanshme nga PS, nuk ka bazë sipas parashikimit të nenit 160 të Kodit Zgjedhor.

36. Kolegji konsideron të ndalet edhe në argumentat e përdorura nga pala paditëse, sipas së cilës pretendimet e saj për pavlefshmëri të zgjedhjeve provohen edhe nga “gjetjet” apo “deklaratat publike” të bëra nga ndërkombëtarët/misioni vëzhgues i OSBE/ODIHR. KAS në vendimin objekt gjykimi ka argumentuar se *në deklaratën e Misionit vëzhgues të OSBE/ODIHR-it për gjetjet dhe konkluzionet paraprake, të datës 26.04.2021 përmbahen gjetje dhe të dhëna për shitblerjen e votës dhe për përdorimin e burimeve shtetërore, të cilat janë referuar në kërkesën ankimore.Gjetjet dhe konkluzionet paraprake të deklaratës janë të besueshme dhe të pranueshme. ... Në vlerësimin e tij të përgjithshëm Misioni vëzhgues ka konstatuar se edhe në këto zgjedhje “mbetën problem praktikat gjerësisht të përhapura të blerjes së votës” (faqe 2), sikurse ka konsideruar të besueshme “raportimet sipas të cilave koordinatorët e partive të mëdha u ishin afruar për t’u blerë votat një numri domethënës votuesish nga komunitetet rome dhe egjiptiane (faqe 16). Deklarata eidenton faktin se “ministrat vijuan fushatën përgjatë veprimtarive zyrtare dhe me këtë publicitet i dhanë përparësi domethënëse partisë qeverisëse”, sikurse thekson se ishin shqetësim dhënia e iniciativave dhe pretendimet për presion mbi nëpunësit publikë (faqe 2).... Sipas gjetjeve dhe konkluzioneve të kësaj deklarate të ODIHR, ka përhapje të fenomenit, blerja e votave është e pranishme si metodë së paku tek partitë e mëdha. Gjithsesi, përmasat e këtyre fenomeneve nuk formojnë, në gjykimin e misionit vëzhgues, shkak për pavlefshmëri, përndryshe deklarata nuk do t’i konsideronte zgjedhjet si zgjedhje ku “votuesit mund të zgjidhnin midis kandidatësh, të cilët mund të bënin lirshëm fushatë, me një kuadër ligjor*

që respekton liritë themelore” dhe ku “zgjedhjet ishin në përgjithësi të mirorganizuara” (faqe 1). Kolegji vlerëson se misionet vëzhguese, ndër të tjera, me konstatimet e tyre, ndihmojnë në evidentimin e problematikave që janë shfaqur gjatë një procesi zgjedhor, si dhe në marrjen e iniciativave, në të ardhmen, për ndryshime ligjore apo në krijimin e mekanizmave të përshtatshëm, për të përmirësuar sistemin zgjedhor. Kolegji, pa analizuar më gjatë, bazuar në analizën e sipërpërmendur të KAS, i gjen pretendimet e palës paditëse për të provuar pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qarkun Berat përmes gjetjeve të misionit vëzhgues të OSBE/ODIHR, të pabazuar në nenin 160 të Kodit Zgjedhor.

Pretendimet për përqindje, të konsideruar të lartë, të votave të pavlefshme.

37. Sipas palës paditëse numri i votave të pavlefshme në zgjedhje ishte 83.028 vota ose 5% e numrit total të votuesve dhe vetëm për Qarkun e Beratit ishin 5292 vota të pavlefshme. Pala paditëse pretendon se ky fakt është ndikuar nga përmbajtja e fletës së votimit me numra dhe jo me emrat e kandidatëve, duke krijuar konfuzion ditën e zgjedhjeve. Sipas palës së paditur kjo ka çuar në mohim të së drejtës së votës së lirë të zgjedhësve dhe deformim të rezultatit të zgjedhjeve dhe për pasojë kërkon pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qendat e votimit të qarkut Berat. Kolegji me vendimin nr.5 datë 04.04.2021, është shprehur lidhur me pretendimet e subjekteve zgjedhorë mbi përmbajtjen e fletës së votimit. Ndërkohë në lidhje me pretendimin për pavlefshmëri të zgjedhjeve në qarkun e Beratit për shkak të 5292 vota të pavlefshme, Kolegji thekson se nuk u provua nga pala paditëse lidhja midis evidentimit dhe konstatimit të votave të pavlefshme me cënimin e procesit zgjedhor në këtë qark. Po ashtu gjykata vë në dukje se KAS në vendimin objekt gjykimi ka argumentuar se 5392 vota të pavlefshme ose 6.54% e numrit total të votave, në qarkun e Beratit nuk mund të konsiderohet anomalisht i lartë, sepse mungon baza krahasuese. Pas ndryshimeve të fundit të Kodit Zgjedhor, votuesve iu dha mundësia të ushtronin të drejtën e tyre, duke hedhur dy vota, një për subjektet dhe një tjetër për kandidatët. Statistika nuk mund të krahasohet me votimet e kryera në Shqipëri, kur zgjedhësit kanë hedhur vetëm një votë. ... Subjekti ankues nuk paraqiti asnjë fakt që të provonte lidhjen shkakësore midis vendimit të Kolegjit Zgjedhor për përmbajtjen e fletës së votimit dhe numrit të lartë të fletëve të pavlefshme. ..., ka një grup shkaqesh, të cilat duhet të mbahen në konsideratë gjatë analizës faktike rreth kësaj çështjeje si p.sh. fakti se në këto zgjedhje u votua me dy vota dhe propabiliteti i gabimit dyfishohej, fakti se fushata edukuese nuk pati efektin e dëshiruar ose nuk e davariti dot konfuzionin, fakti se kandidatët nuk harmonizuan dot mënyrën e re të votimit me taktikat elektorale, apo fakti se pavlefshmëria mund të ishte mënyrë votimi me dashje nuk mund të eliminohen vetëm për shkak se nuk përputhen me linjën e arsytimit të ankuesit. Misioni vëzhgues i OSBE/ODIHR-it identifikon si shkak të mundshëm vonesën në nisjen e fushatës informuese-edukuese Pavlefshmëria e votës është pjesë e rregullave të votimit dhe numërimit të votave, nuk është mohim i së drejtës për të votuar (nuk ka mohim të së drejtës kur e drejta është ushtruar), nuk është shkelje e Kodit Zgjedhor, për pasojë nuk formon shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve. Kolegji mbështet argumentimin e mësipërm të KAS dhe vë në dukje se pavlefshmëria e votave (duke marrë parasysh edhe faktin se vota është e fshehtë) nënkupton edhe pamundësinë e evidentimit të vullnetit real të zgjedhësve dhe për pasojë edhe pamundësinë e verifikimit të cënimit real të secilit subjekt zgjedhor. Kolegji thekson se pala paditëse nuk arriti të provonte lidhjen midis evidentimit të një përqindje të caktuar të votave të pavlefshme dhe cënimit të rëndë të procesit zgjedhor në qarkun Berat. Kolegji rithekson se pavlefshmëria e zgjedhjeve duhet të bazohet në prova që qartësisht evidentojnë cënimin e rëndë të procesit zgjedhor nga veprimet e kryera në shkelje të ligjit dhe jo të bazohet në hamendësime të

përgjithshme dhe të pafaktuara. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazar në pova dhe ligj.

Pretendimi për kryerjen e votimeve të shumëfishta, pas kontrollit të kryqëzuar të të dhënave PEI,

38. Pala paditëse ka pretenduar se ka patur parregullsi në administrimin e pajisjeve të përdorura për identifikimin e zgjedhësve, të cilat kanë lidhje me regjistrimin e një gjurme daktiloskopike për më shumë se një identitet zgjedhësi, sikurse ka pasur raste të personave me identitet me gjurmë daktiloskopike të njëjta në dy qendra votimi të ndryshme. Sipas palës paditëse kjo përbën shkak për pavlefshmëri të zgjedhjeve në qendrat e votimit të qarkut Berat. Kolegji thekson se KAS në vendimmarrjen objekt gjykimi parashtroi se në lidhje me këto pretendime është marrë edhe dëshmia e Nënkomisioneres Shtetërore të Zgjedhjeve. Sipas KAS, pas shqyrtimit të materialit të servitur nga KQZ, rezultatet e përftuara formojnë indicie për hetimin administrativ të KQZ-së, por nuk formojnë prova për të mbështetur pretendimin e subjekteve ankuese për raste të shumta të votimit të dyfishtë. Konkretisht, sipas KAS, për zonën zgjedhore përkatëse, ka një listë prej 57 raste të identifikuar me gjurmë daktiloskopike të dyshuara të njëjta nga pajisjet, por jo të përputhshme. Nëse gjurmët do ishin të përputhshme, atëherë pajisja do t'i kish deklaruar të përputhshme ato. Vetëm në dy raste ky dyshim përqas gjurmën daktiloskopike me identitetin e njëjtë në dy qendra votimi të ndryshme. Mbi bazën e informacionit të përftuar nga materiali i servitur mund të ngrihen vetëm hipoteza për sjelljen e zgjedhësve të evidentuar por nuk mund të krijohet bindja për shkelje të provuara, aq më tepër për votim të dyfishtë. Kolegji i gjen argumentat e mësipërme të KAS të bazuara. Konkretisht, nga vetë KAS pranohet se nga rezultatet e marra krijohen indicie për kryerje të verifikimeve të tjera, por nuk është provohet as nga pala paditëse ekzistenca e fenomenit të “votimit të shumëfishtë”. Për më tepër, nuk u arrit të provohej konkretisht, se cilat ishin këto raste konkrete të votimit të pretenduar të shumëfishtë, që kishin ndikim të tillë në procesin zgjedhor, sa të psjellin për pasojë pavlefshmëri të zgjedhjeve në qendrat e votimit të qarkut Berat. Sa më sipër, Kolegji e gjen pretendimin të pabazar në pova dhe ligj.

Pretendim për diskriminimi i kandidatëve gjatë procesit zgjedhor

39. Sipas palës paditëse ligji zgjedhor u lejon vetëm Kryetarëve të partive, por asnjë kandidat tjetër që të kandidojë deri në 4 zona zgjedhore, ndërkohë që kandidatët e tjerë mund të kandidojnë vetëm në një zonë, gjë që përbën shkelje të së drejtës së kandidimit në kushte të barabarta, ky fakt, përbën një diskriminim në të drejtën për t'u zgjedhur, në kuptim të neneve 18 dhe 45 të Kushtetutës. Për pasojë pala paditëse e paraqet këtë shkak për pavlefshmëri të qëndrave të votimit të qarkut Berat. Kolegji vë në dukje se pretendimi i mësipërm i palës paditëse pavlefshmërinë e zgjedhjeve në qendrat e votimit të qarkut Berat, nuk ka bazë sipas parashikimit të nenit 160 të Kodit Zgjedhor.

Pretendimi për shpalljen e pavlefshme të 24 qendrave të votimit.

40. Pala e paditur (LSI) pretendoi se në 24 qendra votimi të qarkut Berat ka pasur shkelje të Kodit Zgjedhor në lidhje me procesin e votimit që vë në dyshim rezultatin zgjedhor në zonën zgjedhore të këtij qarku dhe për këtë kërkoi pavlefshmërinë e zgjedhjeve në këto qendra dhe mosllogaritjen e tyre në rezultatin final të qarkut Berat. Kolegji thekson se KAS në vendimmarrjen e tij ka rrëzuar këtë pretendim duke argumentuar se *Subjekti ankues LSI ka ngritur një grup pretendimesh në kërkesat e tyre ankimore të cilat referojnë në një listë parregullësish,*

pasaktësisht dhe gabimesh materiale dhe njerëzore në administrimin e procesit të votimit ose numërimit dhe tabulimit të rezultateve, që nuk formojnë shkak për shpalljen e pavlefshmërisë së zgjedhjeve. Në mbledhjen e datës 19.05.2021, me shumicë votash, KAS mori vendim të ndërmjetëm për këqyrjen e provës nëpërmjet hapjes së kutive dhe rinumërimit të votave në kutitë e kërkuara nga subjekti ankues LSI, bazuar në provën e sjellë prej tyre të tabelës përmbledhëse të rezultateve nisur nga pamjet filmike të pretenduara për 114 kuti. Rezultati i rinumërimit u përmbledh në tabelën e rezultateve për çdo Qendër Votimit. Kolegji thekson se siç ka argumentuar KAS pretendimet e palës paditëse kanë të bëjnë me konstatime të parregullësive të kryera gjatë procesit zgjedhor (votim, numërim, dhe nxjerrjes të rezultateve) në 24 qendra votimi, si dhe në mbajtjen e dokumentacionit, material zgjedhor në këto qendra (për më tej shih pretendimet e listuara më lart në pikat 7 dhe 12). Kolegji thekson se në pjesën IX të Kodit Zgjedhor përcaktohen rregulla në lidhje me procedurën e hapjes së votimit, gjatë votimit dhe mbylljes e numërimit të votave. Përsa kanë lidhje me pretendimet në padi, neni 113 parashikon ndër të tjera se kutitë e fletëve të votimit dhe kutitë e materialit zgjedhor në përfundim të procesit të votimit mbyllet duke u vulosur me kod sigurie. Në bazë të neneve 114 dhe 115 të Kodit Zgjedhor kutitë e fletëve të votimit dhe ato të materialit zgjedhor dorëzohen në KZAZ-të përkatëse, të cilat kryejnë numërimin e votave sipas neneve 116 dhe 116/1 të Kodit Zgjedhor. Vetëm në rast se numrat e kodeve të sigurisë të këtyre kutive nuk përputhen, apo nëse kutitë nuk kanë vula sigurie, apo më shumë kode sigurie, apo kanë hapësirë midis trupit të kutisë dhe kapakut të saj, ka thyerje ose çarje që lejon futje dhe nxjerrje të fletëve të votimit ose materialit zgjedhor, kutia është e llojit, formës dhe përmasave të ndryshme nga ato të miratuar nga KQZ, këto kuti konsiderohen të parregullta dhe nuk i nënshtrohen procesit të numërimit nga gupet e numërimit në KZAZ. Këto kuti sipas nenit 115 të Kodit Zgjedhor i dërgohen KQZ-së, e cila në bazë të nenit 138 të Kodit Zgjedhor vlerëson parregullsinë dhe sipas rastit bën numërimin fillestar të votave në kuti. Nëse nuk ka ankim për këto kuti të parregullta nga subjekti zgjedhor, atëherë këto kuti të parregullta konsiderohen të pavlefshme sipas nenit 138. Në rastet e tjera kutitë e fletëve të votimit i nënshtrohen procesit të numërimit nga KZAZ sipas nenit 116 të Kodit Zgjedhor dhe vlerësimit të votave sipas nenit 118 të këtij kodi. Në rastin në gjykim kutitë e fletëve të votimit dhe të materialit zgjedhor të qendrave të votimit kanë qenë të rregullta dhe i janë nënshtuar procesit të numërimit në KZAZ dhe më pas rinumërimit nga KAS praën KQZ, gjatë procedurës ankimore. Gjatë këtij rinumërimi të fundt ka pasur ndryshim të votave të vlefshme në favor të subjekteve zgjedhor, por ato nuk kanë qenë të tilla që të ndryshojnë rezultatin zgjedhor në qarkun Berat. Pretendimi i palës paditëse për pavlefshmëri është i pabazuar në ligj, pasi këto kutitë fletësh votimi konsiderohen nga ligji të rregullta dhe vota e zgjedhësve në to duhet numëruar. Kolegji thekson se mund të ndodhin parregullsi gjatë procesit të votimit dhe mbajtjes së dokumentacionit zgjedhor, por këto nuk çojnë në pavlefshmëri të zgjedhjeve në qendrën e votimit përkatëse, nëse në të nuk kanë ndodhur shkelje të rënda që çënojnë apo tjetërsojnë vullnetin e zgjedhësve të shprehur përmes votës në qendrën e votimit. Në rastin konkret parregullsitë e pretenduara në gjykim nuk janë shkelje ligjore të cilat bëjnë të pavlefshme zgjedhjet në qendra e votimit objekt padie. Këto parregullsi nuk janë të tilla që të kenë shkaktuar paligjshmëri në ushtrimin e të drejtë së votës nga zgjedhësit. Nuk rezulton e provuar që në qendrat e votimit të kenë votuar persona të paidentifikuar, apo jashtë listave të zgjedhësve të qendrës së votimit. Identifikimet e zgjedhësve janë bërë përmes pajisjes PEI apo nga anëtarët të qendrës së votimi dhe të pasqyruar në listën e zgjedhësve përkatëse. Siç u sipërcitua, për shkak të rezultatit të ngushtë të zgjedhjeve në qarkun Berat dhe parregullësive të pretenduara në procesin e votimit në 24 qendrat e votimit, nga KAS është kryer rinumërimi i 114 kutive të votimit, ku janë identifikuar fletët e vlefshme të votimit, ato të dëmtara, të papëdorura, si dhe fletët e pavlefshme dhe nga rinumërimi nuk ka pasur ndryshim të rezultatit zgjedhor në

drejtim të ndarjes së mandateve në qarkun e Beratit. Kolegji gjen me vend të analizojë në mbështetje të analizës së mësipërme në mënyrë më specifike të jap si shembull pretendimin për pavlefshmëri sa i përket qendrës së votimit nr. 3330. Nga pala paditëse u pretendua se nuk ka procesverbal të mbylles së pajisjes PEI, si dhe lista e zgjedhësve e kësaj qendre votimi nuk është nënshkruar prej atyre që kanë votuar. Kjo sipas palës paditëse ngre dyshime mbi verifikimin e identitetit të personave që kanë votuar, si dhe se kush mund të këtë votuar. Kolegji thekson se vërtetet materialet zgjedhore nuk janë të plota në këtë qendër votimi duke munguar procesverbali i mbylles së pajisjes PEI në përfundim të votimit, por nga ana tjetër në kuadër të materialit zgjedhor ndodhen kuponat e votimit të pajisjes PEI, në numër të barabartë me numrin e votave në kutinë e votimit. Kjo dukshëm tregon se pas identifikimit të votuesve përmes pajisjes PEI, pajisja ka nxjerr kupopat me fotografi për secilin votues, të cilët më pas kanë votuar. Pra nuk mund të pretendohet për pavlefshmëri të qendrës së votimit nr. 3330, pasi zgjedhësit ndryshe nga sa pretendon pala paditëse janë identifikuar. Madje në këtë qendër votimi anëtarët e saj (përfaqësues të partive politike) kanë zbatuar me përpikmëri ligjin zgjedhor duke mos lejuar në një rast, sipas procesverbalit përkatës votim familjar. Sa më sipër, pretendimi për pavlefshmëri të zgjedhjeve në 24 qendra votimi të qarkut Berat, është i pabazuar në ligj dhe prova.

41. Sa më sipër, Kolegji konkludon se shkeljet e pretenduara se janë kryer për një pjesë nuk u provua ekzistenca e tyre dhe për pjesën tjetër nuk u prova se kanë ndikuar në cënimin e rëndë të procesit zgjedhor që të bëjë të pavlefshme zgjedhjet në të gjitha qendrat e votimit në qarkun Berat. Sa më sipër, Kolegji konkludon se padia e paraqitur nga subjekti “Partia Lëvizja Socialiste për Integrim” dhe padia e paraqitur nga subjekti “Partia Demokratike Aleanca për Ndryshim”, janë të pambështetura në prova dhe në ligj dhe për pasojë duhen rrëzuar.

PËR KËTO ARSYE

Kolegji Zgjedhor Gjyqësor, bazuar në Ligjin nr.10019 datë 29.12.2008 “Kodi Zgjedhor i Republikës së Shqipërisë” i ndryshuar,

VENDOSI:

- Rrëzimin e padive të palëve paditëse “Partia Lëvizja Socialiste për Integrim” dhe “Partia Demokratike-Aleanca për Ndryshim” si të pabazuara në prova dhe në ligj.
- Ky vendim është i formës së prerë dhe ndaj tij nuk lejohet ankim.
- U shpall në Tiranë, sot më datë 04.06.2021.

GJYQTAR
Asim VOKSHI

GJYQTARE
Emona MUÇI

GJYQTARE
Manjola XHAXHO

GJYQTARE
Alma KOLGJOKA

GJYQTARE
Esmeralda XHILI